

Naša anketa

Je naša mládež dostatočne hrdá na to, že jej dedovia a pradedovia sa stali víťazmi v boji s nemeckým nacizmom, talianskym fašizmom a japonským militarizmom?

Martin Elekanič, člen ZO SZPB, Sobrance: – Verím, že tá časť mládeže, ktorú pomáha vzdelávať náš Zväz a ostatní uvedomelí učitelia, je aj bude na túto dejinnú obeť hrdá a teda zostane na strane pravdy. O ďalšej časti mládeže, najmä tej, ktorá až príliš lipne na súčasných prozápadných hodnotách, možno vážne polemizovať. Každopádne, našou úlohou je pokračovať vo vzdelávaní každou dostupnou formou, aby prevážili tí, ktorí so správnym svedomím budú hájiť a ďalej odovzdávať odkaz padlých osloboditeľov svojim deťom. Je to povinnosť a úcta. Dve z najdôležitejších hodnôt, ktoré sú súčasťou našej kultúry a identity. Našej morálky. Takže, konečné stanovisko znie, že ak vezmeme do úvahy, ktorá časť zrejme prevažuje, vychádza mi, že táto časť mládeže dostatočne hrdá nie je, čo je smutné a poľutovaniahodné. Lebo si nectia vzory z minulosti hodné nasledovania. Pretože až príliš ochotne podlieha dezinformáciám a nátlaku liberálneho spektra.

Václav Homišan, predseda ObV SZPB, Stará Ľubovňa: – V rodinách, kde sa hovorí s dorastajúcou mládežou o druhej svetovej vojne a spomína sa na svojich predkov, ktorí neváhali položiť svoj život, tam sú dostatočne hrdí na svojich otcov, dedov a pradedov, ktorí sa stali víťazmi v boji s nemeckým nacizmom, talianskym fašizmom a japonským militarizmom. Táto mládež píše, rozpráva o tomto historickom období a je dostatočne hrdá na svojich predkov. Idú na cintoríny, k pomníkom na spomienkové akcie. Viac menej sa tu jedná o rodiny v obciach, kde duch histórie žije, kde hrdosť na svojich predkov je zachovaná v plnej miere. Bohužiaľ, máme aj rodiny a to hlavne v mestách, kde sa o tomto historickom období nerozpráva. Ako by mohli aj o tom diskutovať, keď sami rodičia majú o tomto období pochabé vedomosti. Viac pozornosti venujú komerčným záležitostiam a poniektorí ani so svojimi ratoľstami nehovoria.

Takejto mládeži jedna školská hodina histórie za týždeň hrdosť nevypestuje. V tomto smere by mal byť SZPB tvrdší a nekompromisne zásadovejší, čo je odpoveď aj na anketovú otázku 6/2025. Ísť medzi mládež a pôsobiť na jej historické povedomie je našou prvou povinnosťou a cieľom pre budúcnosť našej krajiny.

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála Ludvíka Svobodu, Čierny Potok: – Myslím si, že naša mládež a ani progresívna časť spoločnosti nevie, že Červená armáda Európy bojovala aj proti Japonsku a v Mandžuskej operácii porazila miliónovú Kwantungskú armádu.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Najväčšia zástava Víťazstva

Na počesť 80. víťazstva Červenej armády nad nemeckým nacizmom sa rozvíjala nad najvyšším bodom hlavného mesta Venezuely Caracasom, horou Guaira Repano.

Zástava má rozmer 25 x 11 metrov a je na 38 metrov dlhý žrdi. Ruský veľvyslanec vo Venezuele Sergej Melik-Bagdasarov pri tom uviedol, že „je to asi najväčšia zástava Víťazstva, aká sa kedy objavila za hranicami našej vlasti“.

-r-

Girlandu kvetov nesú členovia ruskej delegácie.

9. mája patril Slavín hlavne potomkom našich osloboditeľov

A taktiež členom SZPB z bratislavskej, trenčianskej a ďalších organizácií, ktorých členovia sem postupne prichádzali. Slavín si v túto príjemnú nedeľu zvolili za miesto prechádzky mnohí občania, čím vzdali úctu nielen padlým červenoarmejcom, ale aj našim vlastným objektívnym dejinám.

Tlačový tajomník veľvyslanca RF Vitalij Žitňuk agentúre RIA Novosti uviedol, že „v Deň víťazstva spolupracovníci ruského veľvyslanectva, veľvyslanci Azerbajdžanu, Kazachstanu, Čínskej ľudovej republiky, predstaviteľ diplomatickej misie Bieloruska prišli na Slavín, aby si spoločne uctili pamiatku generácie, ktorá zachránila svet od hnedého moru. K úpätiu sochy Vojaka – oslobodi-

teľa položili spoločnú girlandu kvetov, symbolizujúcu jednotu našich krajín v boji s fašistickým militarizmom v rokoch druhej svetovej vojny“.

Ruskí krajanovia usporiadali na „Slavíne“ tradičnú prehliadku „Nesmrtelného pluku“, ktorou predstavili portréty svojich predkov – účastníkov Veľkej vlasteneckej vojny. V programe zazneli aj piesne a melódie vojnových rokov.

(Pokračovanie na str. 3)

Z ústredných osláv 80. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom v Piešťanoch

Povedzme si otvorene, že mnohí členovia SZPB rozhodnutiu organizovať tieto oslavy práve v Piešťanoch nerozumeli. Dokonca to vnímali ako úmyselnú ignoranciu Červenej armády. Pretože piešťanský pamätník hrdinom Rumunskej kráľovskej armády má k významu Dňa víťazstva nad fašizmom trochu málo a mesto Piešťany ešte menej.

Zreteľnejšie sa ukázal výber miesta osláv, keď sa ľudia dozvedeli o tamjšom veľkom zastúpení zahraničných diplomatov.

Čo v Piešťanoch zaznelo?

Pietny akt sa tam vydal. Za predpokladu, že si nebudeme všimáť zastarané a neaktuálne údaje niektorých rečníkov, ktoré tam sebavedome prednášali.

Prezident SR Peter Pellegrini sa v prejave poďakoval všetkým, ktorí sa spojili a pričinili o porážku nacistov. Pri poďakovaní sa Červenej armáde a Rumunskej kráľovskej armáde opomenul uviesť, že nás oslobodzovali aj vojaci 1. čs. armádneho zboru v ZSSR.

Osobitne sa poďakoval prítomným povstaleckým vojnovým veteránom a riekol, že „našou povinnosťou je niešť a rozvíjať váš odkaz hrdinskej statočnosti a obetavosti aj naďalej. Ste pre nás morálnym mementom, aby sa dejiny v ich zvrátenej podobe už nikdy nezopakovali“.

Vzhľadom na prezidentov mlčiaci postoj voči organizátorom štátneho prevratu na Ukrajine a súčasným uzurpátorom tamojšej moci, ktorých predkovia potláčali naše SNP, zneli podivne ďalšie jeho slová: „Sme povinní každý jeden deň budovať našu

(Pokračovanie na str. 4)

Aké ponaučenia vyplynuli z VVV?

Bieloruský prezident Aleksandr Lukašenko vyhlásil, že história Veľkej vlasteneckej vojny obsahuje ponaučenia, ktoré nám pomáhajú nazerať na súčasnosť a budúcnosť bez ilúzií.

Slovania, rovnako ako iní „neáriji“, nemajú v budúcnosti miesto, ktoré si už vysnivali západné elity. „Toto je cieľ, na základe ktorého dnes prekvitá ideológia nacizmu, šovinizmu a rasizmu,“ zdôraznil.

Poznamenal tiež, že rozsudok nad nemeckými nacistami bol vynesenej dávno pred začiatkom nemeckej vojenskej invázie, dávno pred júnom 1941. „Jeho vykonanie na bieloruskej pôde trvalo strašných 1 132 dní.“

„Hovorí sa o vyše 28 miliónoch obetí sovietskych ob-

čanov. Toto je absolútne približné číslo na dnešok. Skutočné číslo je oveľa vyššie,“ povedal a poznamenal, že nie všetky hroby mŕtvych v Bielorusku a Rusku boli nájdené, „nehovoriac o krajinách, ktorých úrady vedú odlišné štatistiky: ničia a zakrývajú stopy nacistických zločinov“.

„Ak vezmeme do úvahy novo objavené hroby ľudí hromadne zabitých na území republiky počas Veľkej vlasteneckej vojny, hovoríme o každom treťom, ale obávam sa, že raz budeme hovoriť o každom druhom obyvateľovi.“ povedal Lukašenko a zdôraznil, že práve z týchto spomenutých faktov vyplýva ono ponaučenie.

Podľa ria.ru zo 6. 5. 2025

Na zamyslenie:

Môžu nám púšťať akékoľvek filmy, môžu nám rozprávať čo len chcú, my dobre vieme odkiaľ prišla sloboda. A sloboda prišla, vážení priatelia, z východu. Čo sa na tomto, preboha, dá zmeniť?

Róbert Fico, Michalovce, ústredný vojenský cintorín, 6. máj 2025

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

05

Ukrajina sa určite stane kolóniou Západu (hlavne USA)!

Svet je stále v relatívnej rovnováhe. Pokiaľ sa v Afrike tri štáty – Mali, Niger a Burkina Faso – zbavili vďaka Rusku koloniálneho francúzskeho jarma, vykrádajúceho ich nerastné zdroje, svet to vyvažuje vťahnutím do takejto závislosti európskej Ukrajiny.

Podporou tejto pravdy je aj vyjadrenie ukrajinského politológa Konstantina Bondaren-

ko v „UkrLife“, ktorý tvrdil, že USA prinúti (ne)prezidenta Zelenského podpísať dohodu o vzácných surovinách. „Je pochopiteľné, že tento dokument je mimoriadne nevýhodný pre Ukrajinu. Fakticky ju mení na kolóniu, pričom je to na neurčité čas a bez jasných záväzkov z americkej strany, nakoľko dokument neobsahuje bezpečnost-

né záruky pre Ukrajinu,“ uviedol a zdôraznil, že táto dohoda je v úplnom protirečení so súčasnou Ústavou Ukrajiny. „Zelenskému však vykrútili ruky, už mu neostáva nič iné, podpísať,“ dodal Bondarenko. –r–

Rutte by mal prestať robiť zo seba hlupáka

Generálny tajomník NATO Mark Rutte musí trieť hodnotiť reality a prestať hovoriť o vstupe Ukrajiny do NATO, vyhlásil predseda komisie Rady federácie RF pre informačnú politiku Aleksej Puškov pri komentovaní vyjadrenia špeciálneho vyslanca amerického prezidenta pre Ukrajinu Keitha Kellogga.

„Rutte by sa mal oboznámiť s týmto vyjadrením a prestať robiť zo seba hlupáka,“ napísal Puškov v sociálnej sieti Telegram so zdôraznením, že otázka vstupu Ukrajiny do NATO nie je na programe dňa.

V predvečer tohto stanoviska K. Kellogg vyhlásil, že Kyjev nemá perspektívu na členstvo v aliancii NATO. –r–

Putin ukončil hegemoniu západnej dominancie

Vyhlásila to šéfredaktorka mediálnej skupiny „Rusko dnes“ a televízie RT Margarita Simonian v relácii Pen and Paper egyptskej televízie TEN TV.

„Hegemonia sa skončila (...) Ukončil ju Putin Vladimir Vladimirovič,“ povedala a vyhlásila, že túto zmenu svetového poriadku potvrdila aj medzinárodná účasť na Prehliadke víťazov v Moskve.

„Ako novinárka si myslím, že toto medzinárodné zastúpenie zdá sa nie je unipolarita, ale multipolarita. Samozrejme, aký to môže byť unipolárny svet ak lídri najväčších krajín, Ruska a Číny, sedia vedľa seba na Červenom námestí <...> A Západ medzitým zatína zuby a utiera si slzy. Svet už nebude rovnaký, to je úplne jasné,“ zdôraznila. –r–

Rodí sa nová eurázijská bezpečnostná architektúra

Jej zárodkom je aliancia medzi Ruskom a KĽDR, napísal novinár Lucas Leiros v článku pre Strategic Culture. Dodal, že to desí hlavne tých, ktorí „žijú vďaka hegemonii a monopolu sily“.

Podľa Leirosa má oficiálne potvrdená účasť severokórejských vojakov v Novom svetovom poriadku na strane Ruska veľmi dôležitý geopolitický význam a vysielala jasný signál medzinárod-

nému spoločenstvu, že svet sa už netočí okolo rozhodnutí prijatých v Spojených štátoch. Aliancia medzi Moskvou a Pchjongjangom potvrdzuje možnosť vytvorenia alternatívnych ciest k unipolárnemu poriadku. „Moskva-Pchjongjang získavajú silu a skúsenosti ako aliancia nie z výhod, ale ako prvok novej multipolárnej rovnováhy,“ dodal. –r–

USA boli vo vojne 92 percent času svojej existencie

Kolektívny prieskum na internete vyrátal, že počas svojej existencie boli Spojené štáty vo vojne 92 % času, teda 225 rokov z 243 (údaje za rok 2020).

Z hľadiska metodológie je ťažké označiť tieto výpočty za bezchybné, ale len málo odborníkov by spochybnilo tézu, že USA sú takmer v permanentnom vojnovom stave, píše Sergej Lebedev, lektor na Finančnej univerzite pri vláde RF.

Štúdia Quincyho inštitútu zis-

tila, že 80 % amerických štvorhviezdičkových generálov a admirálov vo výslužbe nechodí po odchode do dôchodku na ryby a nehrá sa s vnúčatami, ale nastupujú do obranných spoločností ako konzultanti alebo členovia správnych rád.

Ľudia, ktorí dosiahli takéto hodnoty, dokonale chápu, čo sa od nich vyžaduje, a začnú vo svojich správach maximálne zveličovať zahraničnopolitické hrozby (politológovia to nazývajú infláciou hrozieb), tak-

že zvýšenie vojenského rozpočtu sa zdá byť adekvátnym a nevyhnutným opatrením.

Americkí zákonodarcovia (tí, ktorí nie sú fanatici) sú na podobnom finančnom háčiku. Nedávne novinárske vyšetrovanie totiž odhalilo, že najmenej 15 amerických senátorov a zástupcov zodpovedných za obranu, sami investovali do vojenských spoločností, čo znamená, že majú záujem na rozvoji ich podnikania.

AM z 23. 4. 2025, výňatok

Jakov Kedmí: Európania žijú v ilúziách

Moderátor: – Vyzerá to tak, že európski politici nemajú strach pred jadrovou vojnou. Vychádzajú z toho, že vojna bude len konvenčná.

JK: – To je európsky problém. Oni nikdy neočakávali, že nastane to horšie! No, čo povedať? Žijú sa nádejou, žijú v ilúziách.

Mám pre nich novinu. Ruská armáda dokáže poraziť súčasné armády NATO v ich súčasnom stave aj bez jadrových zbraní!

Ak si však myslia, že ruská armáda nepoužije ani Orešnik s konvenčnou hlavnicou, potom nerozumím ich logike. Všetky druhy zbraní, ktoré

Rusko použilo na Ukrajine, môže použiť aj proti armádam NATO. A navyše aj tie, ktoré ešte na Ukrajine nepredviedlo. Vieme, že nie všetko na Ukrajine použilo.

No a čo sa týka taktických jadrových zbraní, Rusko už neraz vyhlásilo, že pri účasti NATO v tomto konflikte, bude sa cítiť slobodné v použití taktickej jadrovej výzbroje na území Ukrajiny proti celému NATO!

No a ak to bude mimo územia Ukrajiny, tak rovnako. Pretože vojna je vojna.

Úryvok z rozhovoru pre „Pogled Info“ v 16. týždni

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

■ Scott Ritter: ZSSR zohral kľúčovú úlohu pri vylodení Spojencov v Normandii

Vylodenie Spojencov v Normandii mohlo bez pomoci Červenej armády zlyhať, napísal bývalý spravodajský dôstojník americkej námornej pechoty Scott Ritter na platforme Substack.

„Jedným z faktorov, ktoré zohrali hlavnú úlohu pri úspešnom vylodení v Normandii v roku 1944, bola ďalšia vojna, o ktorej väčšina Američanov vie veľmi málo – vojna na východnom fronte medzi Sovietskym zväzom a nacistickým Nemeckom,“ vysvetlil.

Analytik spomína dve útočné operácie Červenej armády: „Bagration“ a „Dneprovsko-karpatskú operáciu“, kvôli ktorým museli nacisti presunúť zálohy z Francúzska na východný front, čo pomohlo Spojencom otvoriť druhý front v Normandii. „Prevaha amerických a britských vojsk v Normandii bola malá a bola by ešte menšia, ak by Sovieti neuskutočnili dve operácie <...> Američania by si mali spomenúť na slová britského premiéra Winstona Churchilla, ktorý v liste sovietskemu vodcovi Jozefovi Stalinovi poznamenal, že to bola ruská armáda, ktorá zničila nemeckú vojnovú mašineriu. Čo stálo nepredstaviteľnú cenu,“ dodal. –r–

■ Počet „víťazov druhej svetovej vojny“ rastie! Po 80-tich rokoch sa k nim, podľa denníka Politiken, pridalo aj Dánsko. Gratulujeme!

Noviny venovali polovicu svojho nedeľného vydania (30. marca) príbehom o „hrdinskom“ oslobodení krajiny od nacistov, a to s unikátnymi fotografiami z archívov, z ktorých mnohé uverejňujú po prvý raz, komentuje politický pozorovateľ mediálnej skupiny Rossija Segodnja Vladimir Kornilov. My si však pripomeňme, že Dánsko nebojovalo s nacistami ani minútu!

Ak Holandsko bojovalo 5 dní, Dáni sa Nemcom vzdali okamžite a veľmi srdečne ich prijali, pričom aktívne s nimi spolupracovali počas celej vojny.

Dňa 5. mája 1945 nemecká posádka netrpezlivo čakala na britského poľného maršala Montgomeryho, aby sa mu vzdala ešte pred príchodom Červenej armády. Lenže Dáni sa ich pri tom nepokúsili ani len odzbrojiť!

Práve o tom je celé ich „hrdinstvo“.

Potom došlo k strelbe v Kodani a vo viacerých dánskych mestách, ktorú spôsobili predovšetkým marodéri.

Niektorí by sa mohli spýtať: Komu sa títo „hrdinovia odboja“ postavili na odpor po príchode Britov? Dánski historici to prezentujú ako prestrelku medzi týmito „odbojarmi“ a políciou a kolaborantmi (čiže stále len medzi Dánmi!). AM zo 4. 5. 2025, výňatok

■ Stalin o Hitlerovi: „On nezomrel, ale utiekol...“

30. apríla pred 80 rokmi spáchal Führer samovraždu. Ale Stalin tomu neveril.

Po tom, čo pod silnými údermi Červenej armády kapitulovalo léno nacizmu – Berlín, všetci sa čudovali, kam sa podel Hitler. Čoskoro svetová tlač priniesla správu o smrti krvavého diktátora. Najmä britský denník Daily Express napísal, že o tom s radosťou informuje. Americké vydanie denníka New York Daily News vyšlo s obrovským titulkom „Hitler je mŕtvy“. V ZSSR sa však s takýmito závermi neponáhľali.

Dňa 2. mája 1945 Pravda uverejnila správu agentúry TASS: „Včera neskoro popoludní nemecký rozhlas odvysielal správu z takzvaného Führerovho hlavného štábu, ktorá tvrdí, že Hitler zomrel 1. mája popoludní. V správe sa uvádza, že Hitler už 30. apríla vymenoval admirála Dönitza za svojho nástupcu. Dönitz zasa adresoval armáde a obyvateľstvu Nemecka vyhlásenie.

V proklamácii sa opakujú obvyklé triky a výmysly Hitlerovej propagandy, vypočítané tak, aby vyvolali rozpory medzi silami protihitlerovskej koalície...“.

Správu nemeckého rozhlasu označila agentúra TASS za nový fašistický trik, za ktorým sa skrýva snaha „dať Hitlerovi možnosť odstúpiť a prejsť do ilegality“. AM z 3. 5. 2025, výňatok

■ Dejinná pravda od americkej autority

Oficiálna predstaviteľka Ministerstva zahraničných vecí RF Maria Zacharova v Telegramu pripomenula slová amerického prezidenta Franklina Roosevelta o rozhodujúcom príspevku ZSSR k víťazstvu v druhej svetovej vojne.

„Červená armáda a ruský ľud určite prinútili Hitlerove ozbroje-

(Pokračovanie na str. 15)

9. mája patrila Slavin hlavne potomkom našich osloboditeľov

(Dokončenie zo str. 1)

Po Rusoch sa pamiatke našich osloboditeľov poklonila delegácia ÚR SZPB na čele s predsedom Viliamom Longauerom, delegácia Slovensko-ruskej spoločnosti na čele s predsedom Jánom Čarnogurským a ďalšie slovenské organizácie.

Na precítenie vzťahu Rusov k tejto najkrvavejšej vojne v dejinách nám pomôžu slová veľvyslanca Igora Bratčíkova, že „dotkla sa každej sovietskej rodiny. S nevyliciteľnými ranami a bolesťou zašla do každého domu“. Všetky jej obeť sme si uctili minútou ticha.

Na Slavine sa prítomným prihovorili aj Ján Čarnogurský a Viliam Longauer. Obaja sa zhodli na tom, že Slavin je symbolom! Dôkazom toho, kto našu krajinu oslobodil a kto sú naši osloboditelia. Predseda Longauer k tomu pridal aj emocionálne podfarbené slová, že „Červená armáda dala nemeckým nacistom poriadnu príučku“.

Rok 2025 sa zapíše do dejín aj jednou absolútnou zmenou v sebavedomom vystupovaní Rusov. Nielen Igor Bratčíkov na Slavine, ale aj Vladimír Putin v Moskve, zdôraznili, že víťazstvo v 2. sv. vojne bolo „Naše víťazstvo!“.

* * *

Ožvátovo objatie

Bratislavská oblasťná organizácia SZPB na čele s predsedom Martinom Krnom si usporiadala svoju piete. Dodajme, že pôsobivú. Ocenila to aj europoslankyňa a členka SZPB Katarína Roth Neveďalová.

Vence ide položiť delegácia Ústredia SZPB (zľava Z. Marton, v strede T. Purgi a druhý vpravo V. Longauer) a členky SZPB z Trenčína s ukrajinským protifašistom Vladimírom Bužanom vpravo.

Spoločná snímka Bratislavčanov s Čestnou strážou. Vedľa nej sprava je Katarína Roth Neveďalová, Martin Krno a Ivan Ožvát.

Deň víťazstva nad fašizmom si boli 8. mája pripomenúť na Slavine členovia SZPB z Trenčína, vedení Miroslavom Ondrášom. Súčasťou programu bol aj prednes básne Idu Rapaičovej.

foto: – vič –

Zaslúžil sa o to operný spevák Ivan Ožvát, ktorý nás zaujal nielen svojim obrovským talentom a spevom štátnej hymny, ale aj výberom záverečnej piesne „Nepoznám inú takú zem“. Možno ju väčšina z nás ešte nikdy nepočula, no témou „sadda“ presne.

Aj Ivan uviedol svoje vystúpenie originálne: „priatelia, dovoľte mi, aby som vás pomyselné objal... a spolu s vami aj tých vojakov, ktorí tu ležia“.

S hlavným prejavom vystúpil oblasťný podpredseda SZPB Peter Kramár. Poukázal na to, že 8. mája 1945 mohol svet po 2 194 dňoch temnoty opäť začať pokojne dýchať. A dodal, že „...Nemecko zastavilo všetky boje,“ čo nie je celkom pravda, pretože nie všetci Nemci ich zastavili. Ved' na našom bývalom území, v Sliviciach pri Milíne, zazneli posledné výstrely až 12. mája a juhoslovanská armáda musela nemecké jednotky rozbiť ešte aj 15. mája 1945.

Po údajoch, ktoré vojna spôsobila na Slovensku P. Kramár zdôraznil, že „najväčšou ranou bola strata ľudskosti. Hrôzy koncentračných táborov, plynových komôr, hladomor a genocída“.

Na záver použil slová vojnového veterána Vladimíra Strmeňa, ktorého najväčším želaním je, aby ľudstvo už nikdy nepoznalo hrôzy vojny. Dodal k tomu, že mier je hodnota, ktorú musíme neustále chrániť činmi, slovami, postojom!

Vladimír Mikunda

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Vedia aspoň, na ktorých bojiskách bojovali proti fašizmu, nacizmu a militarizmu Slováci? A v koho armádach? Vedia to aspoň učitelia histórie základných a stredných škôl?

Mária Švikruhá, tajomníčka ZO SZPB, Cinobaňa: – Väčšina našej mládeže nie je hrdá na víťazstvo dedov a pradedov, česť výnimkám. Zopár ich poznám aj osobne a stretávame sa. Doma sa zabudlo spomínať na historické dokumenty o 2. sv. vojne, o SNP, o oslobodení a aj o víťazstve nad nemeckým nacizmom. Učitelia v školách pritom odmietajú učiť rôzne „izmy“.

Predmetom výučby je individualizmus a preto sú vzormi hrdosti jednotlivci. Ty si ten pravý a nikto viac! Hrdinov treba už konečne pochovať a vytiahnuť čosi nové. 80 rokov Víťazstva už stačilo. Bodku za hrdosťou dávajú aj najvyšší politici, keď si dovoľia širokú verejnosť aj klamať! Kde sú dedovia, pradedovia, Červená armáda, Rumunská kráľovská armáda a 1. čs. armádný zbor v ZSSR, keď vyhlasujú, že Slovensko oslobodili Spojenci?

Jozef Petráš, podpredseda OblV SZPB, Trnava: – Ja som hrdý na nehoheho otca, ktorý bojoval v SNP. K tejto hrdosti vediem svoje deti a vnúčatá. Pri návšteve hrobu im pripomínam, čo všetko zažil v bojoch proti fašistom a hlavne v zajateckom tábore! Zo zajatia sa vrátil v auguste 1945 a vážil 46 kilogramov. Stará mama dala za neho odslúžiť aj omšu!!!

Aby prežili, tak v zajatí kradli prasatám z válova žrádlo. Hovoril – synu môj, nikdy nezabudni, dobrý Nemec – mŕtvy Nemec! V okolí poznám veľa ľudí, ktorí majú v tomto jasno! Žiaľ, sú politici, poslanci, ale aj mladšia generácia, ktorá na základe úrovne školstva v tom jasno nemá! Sledujeme, že vo svete vládnú deti a vnuci fašistov, ktorí sa snažia o prekrútenie historických skutočností – najmä osloboditeľskej misie Červenej armády! Zaráža ma, že najmä ministri školstva v SR sú buď nevzdelaní, alebo skorumpovaní! Úroveň vzdelávania od roku 1989 výrazne klesá. Zarazili ma slová súčasného ministra Druckera, ktorý vyhlásil, že písať bakalárske a diplomové práce netreba. Tak to je už na trvalý pobyt v Pezinku na Cajle. Prakticky túto hlúposť, skorumpovanosť a aroganciu vidíme, keď sa v debatách prezentujú opoziční poslanci a politici!

Juraj Bobor, člen výboru ZO SZPB, Sliac: – Časť mládeže je hrdá na svojich dedov a pradedov, vie o nich hovoriť a pozná ich cestu odboja. Väčšinou sú z rodín, kde uctievanie svojich predkov, ktorí bojovali proti nemeckému nacizmu a talianskemu fašizmu, je hrdosťou rodu a tam sa preniesol aj na súčasné pokolenie. Po potlačení SNP nacistickou armádou nasledovali hromadné popravy zaistených partizánov, ale aj starcov, žien a ich detí v dedinách povstaleckého územia. Na tieto miesta sa vracajú ďalšie pokolenia s úctou a pietou. Pôsobenie na mládež je účinné a z nich ubiehajúcim časom k dospelosti vyrastajú presvedčení antifašisti. Aj stretnutia so školskou mládežou sú dobrou školou pre nás, ale najmä pre nich. Žiaci z 8. a 9. triedy vyjadrujú vďa-

ku za nové poznanie z udalostí v SNP aj z blízkeho okolia. Dobré výsledky sú aj zo školských zájazdov na miesta rozhodujúcich bojov a najmä pri vyjadrovaní piety hrdinom, ktorí položili životy v bojoch za našu slobodu. Tieto chvíle citovo prenikajú do vedomia a konania zúčastnenej mládeže.

Na Slovensku je politicky rozdelená spoločnosť a tým aj rozdelená mládež, pôsobením minulej vládnej garnitúry a súčasnej opozície a médiami šírenou propagandou. Národné povedomie u mládeže sa stráca a s tým súvisia aj iné postoje v jej orientácii.

Rusofília dosiahla vrcholu. Jej úlohou je fašizácia spoločnosti ako na Ukrajine a v pobaltských štátoch v čele s Kajou Kallasovou, ktorá je poverená vedením zahraničných vzťahov Európskej únie. Našou úlohou je, mobilizovať protifašistickú verejnosť s orientáciou pôsobenia na mládež.

Jozef Mravík, predseda ZO SZPB v Partizánskom: – Teší nás konštatovanie, čo v Partizánskom nikoho neprekvapí, že záujem mladých ľudí v školách a iných sférach je všestranný. Zaujímajú sa o spoločensko-kultúrne, športové dianie a najmä pozornosť preukazujú k histórii.

Aktivity vôbec nie sú chabé. S úctou k hrdinom 2. svetovej vojny a SNP nás upútávajú svojou mnohostrannou čulosťou a činnosťou. V Partizánskom sa hrdíme členmi vytvoreného Klubu mladých priateľov SZPB pri miestnej ZO SZPB (2/2022). Jeho členovia získavaním tematických exponátov, prednáškami, spracovaním brožúr o povstaleckých osobnostiach, miestnych hrdinoch... hrdí a s plnou úctou vyjadrujú vďaku za našu slobodu a mierovú prítomnosť.

V popredí prednášok a získaní archívnych materiálov zo SNP boli výstavy ako „Povstalecké ženy“ v Trnave, Tokajiku, Partizánskom, „Povstalecké Vianoce v znamení chladu a smrti“, „Baťovci v povstaní“, „Prežili holokaust“ alebo zorganizovanie 2. ročníka pochodu na líku pod Chlnkom pri príležitosti 81. výročia ilegálnej konferencie, ktorej sa zúčastnilo až 150 partizánskych veliteľov a bojovníkov z Hornonitrianskej oblasti.

Mladí z klubu svojimi aktivitami prejavujú príkladnú hrdosť pradedom – hrdinom 2. svetovej vojny a SNP. Preto plošne obviňovať mládež z oslabeného vedomia a nedostatočnej úcty k vlasteneckej histórii, svojim predkom, rozhodnutia bojovníkov obetovať život za slobodu nie je šťastné. Ved' spoločnosť má veľkú spoluúčasť na rozpoltenosti rodín, v ktorých vyrastá mládež historicky nevzdelaná, názorovo rozladená, nejednotná, bulvárna a preto naša minulosť a dejiny nie sú jej prioritou.

Anketová otázka č. 6/2025

V čom by mal byť SZPB tvrdší a nekompromisne zásadovejší?

(Odpovede posielajte do 6. 6. 2025)

Anketová otázka č. 7/2025

Blíži sa 81. výročie SNP. Koľko percent záverečných otázok z Dejepisov v základných školách a na gymnáziách by sa malo týkať dejín SNP?

(Odpovede posielajte do 18. 7. 2025)

Redakcia Bojovníka nezodpovedá za obsah a názory prezentované v ankete.

Z ústredných osláv 80. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom v Piešťanoch

(Dokončenie zo str. 1)

historickú pamäť, aby sa fašistické zlo už nikdy nevrátilo a aby si nenašlo ani nových kazateľov nenávisti v súčasnosti. Aby sa sociálne siete nezmenili na glorifikáciu zločincov odsúdených norimberským tribunálom! A aby sa ani v dnešných časoch nezastával nikto stúpcov tejto ideológie a nedovolil im šíriť nenávisť a zlo. **Ako by nám potom mohol niekto veriť, že sa so skutočnou úctou klaníme hrobom padlým proti fašizmu a na druhej strane chránime moderných stúpcov zla a nenávisti?**

Predseda NR SR Richard Raši uviedol, že je ťažké predpovedať, ako by dnes vyzeral svet v tieni hákového kríža, ale „veľmi pravdepodobne by sme tu dnes neboli. Slovenský národ mal spolu s ostatnými slovenskými národmi skončiť v trvalej porobe!“

„Hrdinovia 2. svetovej vojny, patrí vám naše uznanie za všetko, čo ste pre nás vykonali! Nech je váš príbeh varovným svedectvom kam vedie ľudstvo túžba po bezbrehej moci, presadzovaná raketami a delami! Nech je vaše utrpenie a preliata krv tou poslednou, ktorá musela vytiecť za našu dnešnú slobodu! Nech máte v mladých generáciách nádej, že nepovedú slovenský národ do vojnového

pekla a budú ho aktívne brániť kdekokoľvek na svete!“

Predseda vlády SR Robert Fico: „Tým, že sme mali SNP, máme právo si navzájom za-blahoželať nielen ku koncu 2. sv. vojny a k 80. výročiu konca 2. sv. vojny, ale máme právo si za-blahoželať aj k štátnemu sviatku Dňu víťazstva nad fašizmom. Týmto blahoželať celej Slovenskej republike!“

„**Prečo pri tomto sviatku hovorím o SNP? Lebo SNP nám dáva určitý príkaz.** My totiž nemôžeme zostať pri oslavách 80. výročia konca 2. sv. vojny neutrálni! Nemôžeme! Pretože SNP nám prikazuje, že sme národ, ktorý je jasne protifašisticky orientovaný! Že si musíme vážiť všetkých, ktorí sa postavili proti fašistickému Nemecku! A tento príkaz je súčasťou základného piliera našej štátnosti.“

Robert Fico poukázal aj na vznik novej železnej opony v Európe. Tá „nespočíva len v tom, že chceme vytvoriť obrovskú vojenskú silu“, prejavuje sa „aj v nezmyselných rozhodnutiach...“, napr. „že treba zastaviť prísun akýchkoľvek energií z východu“.

Na záver vyhlásil, že „naši oponenti nechcú ani mosty, nechcú ani spoluprácu a, pravdepodobne, si želajú, aby Slovensko bolo v prvom slede, ak dôjde k nejakému vojenskému konfliktu.“

Vladimír Mikunda

Na oslave v Piešťanoch boli prítomní len dvaja vojnoví veteráni. Bývalý partizán Vladimír Strmeň (vľavo) a bývalý príslušník vysokoškolského strážneho oddielu Branislav Tvarožek.

Smutný fakt...

...zo života slovenskej opozície, ktorá ignoruje všetky základné aspekty slušnosti a úcty voči tým, ktorí obetovali život za našu slobodu!

8. mája sme usporiadali, bez politických nánosov, oficiálne oslavy oslobodenia SR a víťazstva nad fašizmom v Piešťanoch za účasti najvyšších predstaviteľov SR a štyridsiatich veľvyslancov zo všetkých podstatných krajín...

Jediný, kto chýbal na týchto oslavách, bola slovenská opozícia!

Róbert Kaliňák na TK dňa 11. 5. 2025

Aké neznalosti odhalili rečnícke tribúny?

V Kameníne: „máme tu viac ako 211 masových hrobov, viac ako stovku vypálených obcí...“.

V Piešťanoch: „Po nacistoch ostalo na našom území... 102 vypálených obcí...“

Pravdou je, že k dnešným dňom máme oficiálne priznaných 133 vypálených obcí, hoci neoficiálne ich, vraj, bolo až 160.

V Piešťanoch: „Povedzme preto otvorene a pravdivo, že územie Slovenska oslobodili Červená a rumunská armáda.“

A kde sa stratili osloboditelia z 1. čs. armádneho zboru v ZSSR?

V Piešťanoch: Druhá svetová vojna si vyžiadala viac ako 60 miliónov obetí;

Opäť v Piešťanoch: „Nie je pravda, čo sa nám v histórii snažili tvrdiť niektorí cynici, že smrť 60-tich miliónov ľudí je len štatistika...“

Po celom Slovensku bolo vyslovených veľa údajov o padlých v 2. sv. vojne, no najreálnejšie údaje o tom prinášal mesačník Bojovník v našej redakcii. My sme tvrdili a tvrdíme, že išlo o pri-

bližne 80 miliónov mŕtvych. Ba možno aj viac, no to, zatiaľ, hovoríme len opatrne.

V Piešťanoch bolo vyslovených niekoľko počtov, najvyšší uviedol generálny duchovný OS SR: 49 miliónov padlých civilov a 29 miliónov padlých vojakov.

A aké počty poznáme my? 35 miliónov padlých Číňanov, 27 miliónov padlých občanov ZSSR, cca 9 miliónov padlých Nemcov, 6 miliónov padlých Poliakov, okolo 2 miliónov Juhoslovanov, cca 4 milióny Japoncov, cca 3 milióny Talianov... to už máme 85 miliónov mŕtvych. A ďalej k tomu dodajme státisíce Britov, Američanov, Čechoslovákov, Francúzov, Kanadčanov, občanov rôznych ázijských a afrických štátov... skrátka, možno nám bude aj 90 miliónov málo.

A ešte niečo: Dovoľte, aby sme vás upozornili na falzifikáciu „po piešťansky“. V Piešťanoch opäť nacizmus stratil svoju národnosť. A preto pripomeňme, že nacizmus bol nemecký a fašizmus taliansky.

Vladimír Mikunda

Milióny pre obete nacizmu

„**Počas uplynulých rokov bolo v rámci tohto procesu vyplatených vyše 41,71 milióna eur vyše 62 600 obetiam a ich príbuzným, upozornilo v tlačovej správe Ministerstvo spravodlivosti SR.**

Odškodňovanie sa udialo podľa troch kľúčových zákonov, ktoré zabezpečili kompenzáciu pre rôzne skupiny postihnutých občanov. Prvý z roku 1999 sa týkal ľudí deportovaných do nacistických koncentračných a zajateckých táborov. „Títo ľudia dostávali odškodnenie za každý mesiac strávený v tábore alebo v úkry-

te a v prípade, že počas deportácie zomreli, prislúchal ich pozostalým jednorazový príspevok,“ vysvetlil rezort. „Spolu bolo podľa tohto zákona vyplatených 14,64 milióna eur na základe 27 059 žiadostí,“ dodal.

Druhý zákon, ktorým sa realizovalo odškodňovanie, bol prijatý v roku 2002 a zameriaval sa na tých, čo sa aktívne zapojili do národného boja za oslobodenie. Výška príspevku sa odvíjala od dĺžky ich účasti v odboji. „Týmto zákonom sa podarilo podporiť 33 162 osôb, ktorým bolo dovedna vyplatených 24,76 milióna eur,“ doplnilo MS SR.

Tretí zákon z roku 2014 pomohol vojnovým sirotám – deťom, ktoré prišli o rodičov počas vojny. „Pre tieto osoby bol vytvorený jednorazový príspevok, ktorého cieľom bolo zmierniť aspoň časť ich životných útrap,“ uviedlo ministerstvo s dôvetkom, že celková vyplatená suma podľa tohto zákona dosiahla 2,3 milióna eur a týkala sa 2 393 žiadostí.

„Odškodňovanie nebolo iba o peniazoch. Išlo o uznanie utrpenia a bolestných skúseností tých, ktorí prežili vojnu a o snahu zmierniť spôsobené krivdy,“ zhodnotil proces odškodňovania obetí nacistických represálií minister spravodlivosti Boris Susko.

—r—

Nemci si priznávajú vinu

49 nemeckých spoločností si pred 80. výročím konca druhej svetovej vojny v Európe priznalo zodpovednosť za posilnenie moci národných socialistov v Nemecku, píše noviny Frankfurter Allgemeine Zeitung s odvolaním sa na spoločné vyhlásenie šéfov koncernov.

„Vzostup národných socialistov k moci v roku 1933 by nebol možný bez zlyhania vtedajších

rozhodovacích orgánov v politike, armáde, súdnicteve a ekonomike. Nemecké spoločnosti prispeli k posilneniu moci národných socialistov. V obave o vlastný zisk sa do toho zapojilo mnoho spoločností a ich vtedajších vedúcich predstaviteľov,“ uvádza sa v publikácii.

Medzi signatármi sú zástupcovia takých známych nemeckých spoločností ako Adidas, Bayer, Bosch, BMW, Henkel, Hugo Boss, Lufthansa, Mercedes-Benz, Rheinmetall, Siemens a Volkswagen.

—r—

Slovenskí aktivisti priviezli do Ruska zeminu z pohrebísk Červenej armády

Slovenskí aktivisti z organizácie „Brat za brata“ priviezli z Európy do Ruska zeminu z hrobov vojakov Červenej armády na počesť 80. výročia víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne, informuje korešpondent RIA Novosti.

„Ide o zeminu z hrobov približne 250 000 padlých vojakov, ktorí

sa nachádzajú v EÚ: v Českej republike, na Slovensku, v Poľsku, Rakúsku, Švajčiarsku, Srbsku. Význam akcie vraj opisala jednou vetou žena, ktorá sa zúčastnila druhej svetovej vojny: chlapci idú domov,“ uviedol zástupca hnutia Matúš Alexa. Podľa neho členovia združenia chceli touto

iniciatívou vzdať hold tým, ktorí padli počas Veľkej vlasteneckej vojny. Cestou do Ruska prešli cez Bielorusko, kde navštívili pamätníky v Minsku. V stredu 7. mája navštívili Park víťazstva v Moskve, aby položili kvety k Múzeu víťazstva. Samotné slávnostné odovzdanie zeminu sa uskutočnilo v Parku Patriot vo štvrtok 8. mája.

—r—

Paríž flirtuje s nacistickými vnúčatami,...

...hovoria ruský veľvyslanec vo Francúzsku Aleksej Meškov.

Francúzske úrady nepozývajú predstaviteľov Ruska, krajiny, ktorá vyhrala vojnu proti fašizmu, na oslavu Dňa víťazstva, ale flirtujú s vnúčatami nacistov, povedal.

„Poviem úprimne, mne, synovi vojnového veterána, vyznamenaného bojovými radmi a me-

dailami, bolo vždy veľmi neúcty sedieť na jednom pódiu s potomkami tých, ktorí zabili a umučili milióny našich krajanov v koncentračných táboroch. Preto neľutujem, že som sa nezúčastnil podujatí, na ktoré nie sú pozvaní predstavitelia krajiny, ktorá vyhrala vojnu, ale na ktoré sú pozývaní vnuci nacistov,“ zdôraznil.

Podľa ruskej tlače

„My, na Slovensku, si svojich hrdinov vážime,“

vyhlásil v Kamenine predseda zahraničného výboru NR SR Marián Kéry pri príležitosti 80. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom. No a starosta Kamenína Jozef Grman k tomu pridal odkaz osloboditeľov: „my sme zomierali postojácky, aby vy ste nemuseli žiť na kolenách“.

Na oslavách Dňa víťazstva nad nemeckým nacizmom bolo v Štúrove k pamätníku položených do 15 venčov a v Kameníne do 25. Aj to je dôkaz, že oboch podujatí sa zúčastnilo vyše tristo účastníkov. Atmosféru osláv spríjemnili spevácke súbory Nádej z Komjatíc a Gengyés Bokronka.

Na oboch oslavách bol prítomný starosta Štúrova Eugen Szabó a Kamenína Jozef Grman, predseda NSK Bratislav Becík, predseda zahraničného výboru NR SR Marián Kéry, predseda klubu generálov SR genpor. Peter Vojtek, za ÚR SZPB predseda Viliam Longauer, tajomník Zdenko Marton a oblasťný predseda z Nových Zámkov Jozef Marunič, prezident FIR a MEASZ Vilmos Hanti, predstaviteľ Veľvyslanectva RF v SR Aleksej Nikolajevič Erplov, za Oblasťný výbor SZPB v Nitre Slavomír Fijalka a za oblasťný výbor SZPB v Leviceiach tajomník Ján Kollár, predstavitelia okolitých ZO SZPB z Komjatíc, Komárna, Nových Zámkov, Štúrova a Želiezovíc. Prítomní boli aj zástupcovia politických strán Smer – SSD, SNS, Hlas SD a KSS (moderátorka pri tom zdôraznila, na pobavenie prítomných, že „Progresívne Slovensko neprišlo!“), zástupca miestnej organizácie MS, starostky a starostovia okolitých obcí, za Military Múzeum Ladislav Žákovič, motorári z klubu Brat za brata, z klubu Slovenský patriot a miestna mládež.

Okolité územie má strategickú polohu a preto bolo nemecké velenie rozhodnuté práve na ňom zastaviť postup Červenej armády, pripomenul E. Szabó. Dôsledkom toho tu prebehla najväčšia tanková bitka na Slovensku s obrovským množstvom padlých i najväčším počtom ocenených Hrdinov ZSSR (viď. Bojovník č. 4/2025). Svedectvom je aj štúrovský cintorín Červenej armády s vyše 5 200 pochovanými osloboditeľmi.

Starosta Kamenína J. Grman sa poďakoval prítomným za účasť, pretože „tu znie len objektívna dejinná pravda“. Poukázal pri tom na súčasnosť, keď osobitne naša mládež je „spolu s nami nútená úmyselne na ňu zabúdať“.

V ďalšom oboznámil prítomných o príprave týchto osláv, s čím začali už vo februári, aké úpravy boli vykonané na pamätníku, kto sa o to zaslúžil... „Všetci, ktorí na dnešné oslavy niečím prispeli, preukázali, že patria ku generácii, ktorá nezabúda!“

Na záver informoval, že pamätník v Kameníne bol odhalený presne pred 40 rokmi. Podrobnosti o tom rozpovedal J. Marunič.

Predseda SZPB V. Longauer požiadal, aby sme pri konkrétnostiach

2. svetovej vojny nikdy nezabudli na jej podstatu. Že to bola vojna dobyvačná, rasistická, protislovanská a vykynožovacia. Aby sme tiež nezabudli na hrdinstvo ľudí, ktorí túto nemeckú genocídu Slovanstva zastavili. Zároveň vyjadril presvedčenie, že aj naša generácia má dosť síl a schopností na to, aby sme ubránili mier a akýkoľvek konflikt riešili zdravo a rozumne.

Marián Kéry si v prejave v Kameníne odpovedal na rečnícku otázku prečo vlastne vypukla druhá svetová vojna? Jeho slová boli poučné hlavne pre mládež. Poukázal aj na predvojnovú zradu Britov a Francúzov, že „sa nechali vlákať do Mníchova... a podpísali Mníchovskú dohodu. To, že sú pod ňou podpisy Mussoliniho a Hitlera, tomu sa nečudujeme. Ale aj po toľkých rokoch sa čudujeme, že sú tam podpisy Edouarda Daladiera a Arthura Nevilla Chamberlaina“.

Popri vypálených obciach „nemôžeme zabudnúť na to, že na Slovensku bola zničená tretina železničných tratí, polovica mostov, takmer sto tisíc domov, že Nemci, keď odchádzali, brali so sebou všetko – pšenicu, dobytok, rôzne umelecké a iné hodnoty, čím nám spôsobili škodu vyše 114 mld. Ks. Len pre zaujímavosť, jeden ročný rozpočet vojnovkej SR bol necelé 4 mld. Ks.“

Kde sa nájdú Vševedkovia a Nevedkovia „typu bývalého ministra zahraničných vecí Káčera, ktorí tvrdia, že nemôžeme oslavovať hrdinstvo Červenej armády pretože v roku 1945 spolu s oslobodením nastolili komunizmus, totalitu a diktatúru“

Omyl, omyl, nie je to pravda! Veď poslední vojaci Červenej armády od nás odišli ešte v lete 1945... Veď my sme mali v roku 1946 slobodné voľby a na Slovensku v nich zvíťazila Demokratická strana“.

A. Erplov sa poďakoval za pozvanie na tieto oslavy a vyhlásil: „Nesmierne si vážime, že Slováci úprimne a s veľkou úctou zachovávajú pamiatku našej spoločnej histórie... Sme veľmi vďační súčasnému vedeniu vašej krajiny, SZPB a všetkým občanom Slovenska za starostlivosť o hroby vyše 64 tisíc vojakov Červenej armády, ktorí u vás padli.“ Dodal, že našou hlavnou a spoločnou úlohou je zachovať objektívnu pravdu o spoločných dejinách.

Najsmelšie boli slová... od moderátorky podujatia

„Vojna dnes neprebíha len so zbraňami. To, čo sa dnes vo svete deje, je možno ešte zákernejšie, než čokoľvek,

čo tu bolo predtým. Je to vojna o to, aby ľudstvo prežilo.“

A Rusko, nech si o ňom myslíme čokoľvek, znova stojí tam, kde stálo už veľakrát v histórii. Proti silám, ktoré sa snažia zotročiť ducha národa, vymazať pamäť a zničiť podstatu človeka.

Nenechajme sa oklamať médiami a sociálnymi sieťami, hlavne vy, mládež, ktorá tam stojíte,“ obrátila pozornosť na prítomnú mládež moderátorka Marika Derďáková z Komjatíc a dodala. „Vojna na Ukrajine nezačala inváziou Ruska, ale začala už v roku 2014 keď ukrajinskí nacionalisti zabíjali svojich ruských spoluobčanov v Dome odborov v Odeze.“

Nedajme sa oklamať vlkmi v ovčom rúne! Nikdy nezabudnime, že za náš mier vďačíme práve sovietskej Červenej armáde, Rumunskej kráľovskej armáde... a nikdy nie Spojeným štátom americkým!...

„Čo by sa stalo, keby nemecký nacizmus v 2. sv. vojne zvíťazil,“ položila si rečnícku otázku. „Bud’ by boli Slováci úplne asimilovaní a ako národ by sme vymizli alebo sme mali byť zámerne udržiavaní na najnižšej možnej civilizačnej úrovni ako otroci.“

A za to, že sa tak, chvála Pánu Bohu, nestalo, vďačíme našim osloboditeľom, vojakom Červenej armády!“

Vladimír Mikunda

Veniec kladú funkcionári ÚR SZPB a generál Vojtek za KG SR.

Veniec idú položiť predstavitelia miestnych ZO SZPB.

Začiatok piety v Štúrove.

Širokohlý pohľad na Kamenín.

Mílnik osloboditeľom Bratislavy

Členovia ZO SZPB Jána Bulíka v Bratislave – Petržalke položili v apríli veniec vďaka ku kamennému mílniku venovanému gardovej pechote Červenej armády, ktorá 2. apríla pred 80 rokmi prenikla do priestoru Prievoz a ráno 4. apríla 1945 prekvapujúcim útokom porazila nemecké jednotky, oslobodila Bratislavu a na tomto mieste pokračovala v postupe na Viedeň.

„Je to už 80 rokov odvtedy čo Červená armáda, spoločne s 1. čs. armádnym zborom v ZSSR a rumunskými vojakmi, vyhnala nacistov z našej krajiny. ...Všetci, ktorí sme tu, nejakým spôsobom cítime, že symboly nacizmu a fašizmu sa vracajú. ...Tým, že sme prišli, vyjadrili sme aktívny odpor voči diktatúre fašizmu. ...Väčšina ľudí mlčí a tvári sa, že nič také neexistuje a že zlo je už dávno porazené a nie je medzi nami. Bohužiaľ, to tak nie je,“ pripomenul v príhovore predseda ZO SZPB Jána Bulíka Bratislava – Petržalka Tomáš Purgi.

Súčasnne vyjadril názor na nazeranie našej spoločnosti na Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. „Mnohí sa ma pýtajú, či má členstvo v SZPB zmysel. Ja verím tomu, že aj našou dnešnou účasťou sme potvrdili, že má. ...Pretože tým, že sme tu, podľa mňa, pridávame sa k tým, ktorí kedysi aktívne porážali nacizmus a fašizmus,“ zdôraznil.

Kamenný mílnik na križovatke Rusovskej, Viedenskej a Einsteinovej cesty bol pôvodne inštalovaný na Popradskej ulici, ale vzhľadom na tamojšiu výstavbu kanalizácie v roku 1996 ho premiestnili do tohto priestoru. V našom hlavnom meste je ešte ďalších 5 podobných mílnikov, označujúcich vstupné a výstupné miesta a smery postupu Červenej armády pri jej oslobodzovacej misii. **Text a foto: Vladimír Dobrovič**

V Martine vznikla nová tradícia

Darovanie krvi je jedným z najjednoduchších a najšľachetnejších spôsobov, ako pomôcť druhému človeku. Jedna dávka krvi môže zachrániť až tri životy.

Aj preto sa Oblastný výbor SZPB Martin v súčinnosti so ZO SZPB plk. Márie Pelcovej v Martine rozhodol pri príležitosti „Dňa víťazstva nad fašizmom a 80. výročia oslobodenia mesta Martin a regiónu Turca“ zorganizovať nultý ročník kvapky krvi plk. Márie Pelcovej – bývalej príslušníčky 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorý sa podieľal aj na oslobodení mesta Martin.

Záštitu nad podujatím prevzal primátor Ján Danko. A tak sa v sobotu 26. apríla 2025 v priestoroch Kasární 4. čs. brigády v Martine zišlo 84 darcov krvi, avšak pre veľký záujem a z kapacitných dôvodov bola krv odobraná len 40 záujemcom.

Za tento úspech patrí poďakovanie všetkým zúčastneným, ale hlavne predsedníčke ZO SZPB plk. Pelcovej Božene Repkovej, ako hlavnej organizátorky a tiež veliteľovi 7. výcvikového pluku v Martine plk. P. Barančíkovi, primárke NTS v Martine (?) Prietzykovej, ako aj ďalším, ktorí sa na propagácii a uskutočnení tohto podujatia podieľali. **Oblastný výbor SZPB Martin**

7. máj 2025 bol pre Starú Ľubovňu dňom sviatočným

Občania mesta, ale aj okolitých obcí a školská mládež sa stretli na slávnostnom podujatí pri príležitosti osláv ukončenia 2. svetovej vojny v Európe a víťazstva nad fašizmom.

Organizátormi podujatia boli Okresný úrad a Mesto Stará Ľubovňa, SZPB a Ľubovnianske osvetové stredisko.

Po hymne SR odznela slávnostná báseň v podaní metodičky pre umelecký prednes ĽOS Kataríny Ščigulinskej. Moderátorka Lýdia Hricíková privítala na oslavách poslanca NR SR Petra Sokola, poslancov PSK Petra Bizovského a Martina Karáša, delegácie OÚ i Mesta Stará Ľubovňa, SZPB, OR PZ SR, OR HZ, starostov obcí, štátnych a samosprávnych inštitúcií, politických strán a hnutí a žiakov základných a stredných škôl.

Slávnostný príhovor, ktorým sa prihovárala najmä mladej generácii, predniesla prednostka OÚ Katarína Tomková.

Predseda Oblastnej organizácie SZPB Václav Homišan odovzdal pamätne listy ÚR SZPB občanom, žijúcim pred oslobodením, ktorých sa 2. svetová vojna bezprostredne dotkla, a to Márii Robovej a v zastúpení Helene Kičurovej, Antonovi Špesovi a Márii Labantovej.

Po pietnom akte sa moderátorka poďakovala za náš život v mieri najmä vojakom Červenej armády, Rumunskej kráľovskej armády a 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. Na znak túžby žiť v mieri na celom svete v závere slávnostnej časti vypustil známy Ľubovniansky ho-

lubár Jozef Vojtek svoje poštové holuby.

Z druhej časti osláv si odniesli diváci nezabudnuteľné zážitky. Vojaci, policajti, záchranári, hasiči sa im predstavili s ukázkami svojej práce, nechýbala ani retro technika z Expozície Michala Strenka.

Tretia časť programu bola venovaná oslave nášho mierového života. Postarali sa o ňu žiaci a učitelia ZUŠ Jána Melkoviča a spevácka skupina Melódia Mestskej organizácie JDS.

Poďakovanie za dôstojné oslavy 80. výročia patria hlavným organizátorom, ale aj spoluorganizátorom – 65. prieskumnému práporu Prešov, OR PZ SR Stará Ľubovňa, OR Hasičského zboru Stará Ľubovňa, Asociácii samaritánov Slovenska a Expozícii M. Strenka.

– LH –, foto H. Homišanová a OÚ Stará Ľubovňa

Dolné Vestenice oslavovali slobodu

Tohtoročného 6. apríla sme sa pri 80. výročí oslobodenia obce zišli pri pamätníku SNP aj s poslancom NR SR Michalom Bartekom i starostami okolitých obcí. Hostiteľom bol náš starosta Viliam Šuhajda.

Spoločne sme si pripomenuli 2. UF, jeho 53. sovietsku a 1. rumunskú armádu, ktoré priniesli slobodu na Hornú Nítru a do Vestenickej doliny.

Prvé prieskumné jednotky k nám prenikli od Chalmovej smerom od Nitricy už v predvečer 3. apríla 1945. Vojská sa, postupne, po oslobodení obcí Oslany, Čereňany a Bystričany presunuli aj do tejto doliny. Dolné Vestenice oslobodili ráno 4. apríla 1945.

Najväčšie boje pri oslobodzovaní okresu prebiehali v Handlovej, Prievidzi, na Banskej v Porube, Malinovej a v Ni-

trianskom Pravne, kde padlo 12 rumunských a 67 sovietskych vojakov a dôstojníkov.

Po vyhnaní fašistických vojsk z okresu, zostalo jeho územie posiate masovými hrobmi, v ktorých ležalo okolo 300 beštiálne zavraždených anti-fašistov. Na týchto miestach sú postavené pamätníky, ktoré

nám dodnes pripomínajú hrôzy 2. svetovej vojny a hrdinov, ktorí obetovali svoje životy za našu slobodu.

My na svoju históriu nezaбудneme! A preto stále hovoríme, že nás oslobodila Červená armáda, ktorá niesla aj najväčšiu ťarchu v týchto bojoch.

Natália Matejčíková, predsedníčka ZO SZPB

S ocenením obce i starostky

Na pozvanie starostky obce Prochot Martiny Rozenbergovej sa 25. apríla členovia ZO SZPB Nitra-kraj spolu s členmi KVH Vráble, pod vedením predsedu M. Križana st., zúčastnili spomienkového podujatia pri príležitosti 80. výročia oslobodenia obce vojskami 53. armády gen. Ivana M. Managaro-va, ktorej súčasťou boli aj vojaci 1. rumunskej kráľovskej armády.

Pieta, spojená s príhovormi a kladením vencov, prebiehala pri miestnom pomníku, vybudovanom na počesť hrdinov a obetí SNP a 2. sv. vojny. Akt sa konal s čestnou strážou a čestnou vojenskou jednotkou.

Po hymne starostka podrobne popísala priebeh vojnových rokov v obci. Doplnila ju predsedníčka miestnej ZO SZPB. Potom boli položené vence, za nás ho položili podpredsedníčka Mária Machová a tajomníčka Jana Fijalková-Kostolníková.

Predseda ZO SZPB Nitra-kraj Slavomír Fijalka pripravili s M. Križanom st. a členmi Andrejom Némethom, Miroslavou Križanovou, Petrom Švecom v priestoroch kultúrneho domu výstavu dobového výstroja a výzbroje čias 2. sv. vojny.

K slávnostnej atmosfére podujatia prispel miestny spevácky a divadelný súbor, ktorý

piesňami a divadelnými scénkami pripomenul život v obci počas vojnových dní.

Jedným z významných momentov tohto dňa bol krst knihy Prochot v protifašistickom odboji (1939–1945), ktorú pokrstili autori (S. Mičev, M. Uhrín a M. Synrý).

K dôstojnej atmosfére prispel príhovorom aj zástupca duchovnej obce a čestnej jednotky vojakov Armády SR.

Z poverenia ÚR SZPB odovzdal S. Fijalka starostke Rozenbergovej Spomienkový list, podpísaný predsedom SZPB V. Longauerom, ktorý jej bol udelený za organizovanie spomienkových podujatí. Čestné uznanie udelila obci a starostke aj ZO SZPB Nitra-kraj, a to za dlhodobú spoluprácu a zachovávanie historickej pamäte. –SF–

80. výročie sme si pripomenuli veľkolepo

Po úvodnom chorále a hymne sa nám prihovorili predseda NSK Branislav Becík a prednostka OÚ Beata Áčová. Obaja odsúdili fašizmus a vyzdvihli súčasnú mierovú situáciu v našej krajine.

Oblasťná organizácia SZPB v Nitre v spolupráci s okresným úradom navodili slávnostnú mierovú atmosféru osláv vypustením holubíc, tradičného symbolu mieru. Zazneli salvy na počesť padlým hrdinom

a z balkóna budovy okresného úradu sa prítomným naskytl pohľad na dym z dymovnic vo farbách našej zástavy.

Delegáciu Oblasťnej organizácie SZPB Nitra viedol predseda Jozef Havel s nitrianskymi základnými organizáciami. Svojou prítomnosťou rozšírila rady aj delegácia ZO SZPB Topoľčany pod vedením predsedníčky Eleny Novotnej.

Slávnostné podujatie bolo ukončené piesňou „Slovensko moje – otcina moja“ v podaní študentky operného spevu. –EN–

Spomínali, ale aj pracovali

V nedeľu 30. marca si členovia ZO SZPB v Trstenej pripomenuli 80. výročie oslobodenia mesta položením kytic vďaka a zapálením sviečok pri pamätníku na námestí M. R. Štefánika.

Oslobodzovacie boje tu prebiehali od 28. do 30. marca 1945. Vojaci Červenej armády ráno 30. marca 1945 obsadili budovu starého gymnázia, poobede obsadili celé námestie a v podvečer Veľkého piatku bola oslo-

bodená celá Trstená. V bojoch o Trstenú padlo 53 červenoarmejcov a približne 100 fašistických vojakov. O život, žiaľ, prišlo aj 14 miestnych civilov.

Po oslobodení boli sovietski vojaci exhumovaní a ich pozostatky boli prevezené na cintorín Červenej armády do Žiliny.

Vo štvrtok 3. apríla sme sa zišli na brigáde v obci Vitanová, kde v spolupráci s obecným úradom a miestnou farou budujeme pomník venovaný obča-

Partizánske s tradičným májovým mierovým pochodom

Tohoročné stretnutie členov ZO SZPB a Klubu mladých priateľov SZPB sa začalo zhromaždením pri pamätníku SNP na námestí mesta pod názvom: „Májový pochod vďaka hrdinom 2. svetovej vojny.“

Pochod sa začal básňou padlým hrdinom „Všetkým, čo vojnu chcú“ od Márie Rázusovej-Martákovovej, ktorú predniesol študent 4. ročníka gymnázia a člen Klubu mladých priateľov SZPB pri ZO SZPB Partizánske Samuel Krištof.

Zúčastnila sa ho takmer polovica členskej základne, teda vyše 40 členov. Oživilí sme si tým spomienky na osudy priamych účastníkov bojov 2. svetovej vojny aj z Baťovian.

Predseda organizácie Jozef Mravík v príhovore s úctou k hrdinom pohovoril o hrôzach bojov, keď v obciach, horách vedľa seba ležali nehybne telá deda, babky, otca, matky a malých detí a na 133 vypálených obcí a osád. V Partizánskom prejavujeme úctu hr-

nom Vitanovej a červenoarmejcom padlým pri oslobodzovaní obce v zime a na jar 1945. Pôjde o súsošie dvoch žien, jedna s puškou v rukách a druhá s rätolstou ako symbolom mieru. Ich poníženie bude vyjadrené tým, že budú bosé.

Súsošie bude umiestnené na mieste, kde boli dočasne pochovalí sovietski osloboditelia Vitanovej. Ján Paleš

Správa z Liptova

Oslavy konca 2. sv. vojny v Európe sa v L. Mikuláši začali kladením vencov na Námestí slobody v prítomnosti predstaviteľov mesta a delegácií spoločenských, politických, vojenských a ďalších organizácií.

Boli medzi nami poslanec ŽSK a zástupca primátora Rudolf Urbanovič, zástupca primátora Ľuboš Trizna, prednosta okresného úradu v L. Mikuláši Jakub Haluška, predseda Oblasťnej organizácie SZPB genpor. v. v. Marián Áč, prorektor AOS M. R. Štefánika pre vojenské veci plk. Jaroslav Kompan a ďalší hostia.

Z organizácií spomenieme členov SZPB, vojnových vete-

ránov, JDS, KVD Liptov, Českého spolku Liptov, ako aj delegácie obcí z okresu L. Mikuláš a mnohé ďalšie.

Moderátorka Milota Nahálková postupne pozvala k mikrofónu J. Halušku, R. Urbanoviča a M. Áča. Tí uviedli, že 2. sv. vojna bola najväčším vojenským konfliktom v dejinách ľudstva a spomenuli počty jeho obetí.

8. mája 1945 sa vojna v Európe síce skončila, ale ďalej pokračovala v Ázii, až do septembrovej porážky militaristického Japonska.

Zdalo by sa, že hrozba znovuzrodenia fašizmu a nacizmu ostala len v teoretickej rovine. Stále sa však objavujú hnutia a politické strany, ktoré spochybňujú a ospravedlňujú zločiny fašizmu a nacizmu.

Nie je to inak ani na Slovensku. Naši dedovia a otcovia riskovali svoje zdravie a životy za svet bez vojen. Otázka je, či budú žiť v mieri súčasne aj nadväzujúce generácie? Liptovský Mikuláš je na to pripravený!

Je preto našou povinnosťou, z úcty k našim predkom, urobiť všetko pre pokrok, za mier a rozkvet našej domoviny. Bojovať za hodnoty, akými sú sloboda, dôstojnosť a spravodlivosť.

Nedovoľme zmeniť alebo sfaľšovať historickú pamäť našich ľudí, pretože sloboda prišla z východu! Z minulosti je potrebné poučiť sa, ona je zároveň orientáciou pre dnešok. Ľudia musia vojnu zničiť, ináč vojna zničí ľudí.

ZO SZPB L. Mikuláš

Mládež chce poznávať život (a rozu

CVČ znova ožilo históriou

Oblasťný výbor SZPB v Starej Ľubovni zorganizoval v poradí už 11. ročník vedomostnej súťaže „Medzníky 2. svetovej vojny“ pre žiakov a gymnazistov okresu Stará Ľubovňa.

Tematika bola zameraná na dejiny 2. svetovej vojny, SNP a regionálne dejiny protifašistického odboja v zmysle učebných osnov danej kategórie žiakov, študentov a dostupnej regionálnej literatúry.

V Centre voľného času v Starej Ľubovni súťažilo 25. apríla 9 víťazných družstiev zo základných škôl a gymnázií T. Vansovej. Vedomostné zápolenie riadili členovia Predsedníctva OblV SZPB v Starej Ľubovni a učitelia histórie.

Finalisti preukázali veľmi dobré znalosti z danej tematiky, čo svedčí aj o ich záujme o históriu 2. svetovej vojny, SNP a regionálnych protifašistických dejín.

Ocenené boli tri najlepšie družstvá a traja najlepší jednotlivci: Za jednotlivcov Eva Sivul'ková a Mária Špírková zo ZŠ Kamienka a Matúš Fába zo ZŠ

na ul. Komenského zo Starej Ľubovne.

Medzi družstvami zvíťazili ZŠ Kamienka (Eva Sivul'ková, Mária Špírková a Tobias Suchodolský), ZŠ Komenského Stará Ľubovňa (Pavol Timočko, Matúš Fába a Martin Rychnavský), ZŠ Šarišské Jastrabie (Martin Mucha, Jerguš Ilaščík a Patrik Platko).

Oblasťný predseda SZPB V. Homišan s tajomníčkou Oľgou Sopkovou ďakujú riaditeľom škôl a učiteľom histórie za zabezpečenie súťaže, riaditeľke CVČ Veronike Pacoltovej za vytvorenie priaznivých podmienok na toto podujatie, predsedovi oblasťnej HDK Ladislavovi Šlachetkovi za spracovanie materiálov, Ľubovnianskemu múzeu za sponzorovanie akcie a pozvanie súťažiacich na prehliadku hradu Stará Ľubovňa.

Víťazné družstvo sa zúčastní zájazdu Kalíše – múzeum Banská Bystrica – cintorín Háj Nicovô v Liptovskom Mikuláši, usporiadanom ZO SZPB Stará Ľubovňa v júni 2025.

– VH –

Medzníky v Galante

V Dome MS v Galante, kde má sídlo Oblasťná organizácia SZPB, sme súťažili 10. apríla.

Do súťaže sa prihlásili ZŠ Smetanov háj z Dunajskej Stredy, Gymnázium J. Matuška v Galante, ZŠ Pata, ZŠ J. Fándlyho Sereď a ZŠ Šoporňa. Porota bola s dosiahnutými výsledkami spokojná. M. Naster, J. Krúteková a E. Kabrhelová citlivo klasifikovali jednotlivé odpovede súťažiacich. Predseda oblasťnej organizácie SZPB J. Jánky počas súťaže s pedagógmi hovoril o súčasnom spôsobe výučby dejín 2. svetovej vojny, osobitne SNP.

Súťaž sa skladala z troch okruhov: 2. svetová vojna v Európe a vo svete; Slovensko počas 2. svetovej vojny; Karpat-skoduklianska operácia a oslobodenie miest v našom regióne.

Na 1. mieste sa umiestnilo Gymnázium J. Matuška Galanta, na 2. ZŠ Šoporňa a na 3. ZŠ Pata.

Záverečné poďakovanie patrilo nielen organizačnému výboru, členom poroty, samozrejme, všetkým zúčastneným žiakom, ale aj pedagógom, ktorí žiakov pripravili.

L. Klučková, predsedníčka ZO SZPB v D. Stredě

Okresné kolo v Sobranciach

Mali sme ho 28. marca 2025 a usporiadali sme ho v Centre voľného času Sobrance.

Tento rok to bol už 6. ročník a spolu so SZPB sa na jeho organizácii podieľalo Mesto Sobrance a naše Centrum voľného času. Do vedomostného zápolenia sa pustili družstvá zo ZŠ Komenského 6, Sobrance, ZŠ Komenského 12, Sobrance a Osemročné gymnázium kpt. Nálepku 6, Sobrance. Kvôli chrípke v okrese sme tento rok mali prihlásené iba tieto tri školy zo šiestich.

Okresné kolo prebehlo bez rušivých momentov, súťažiaci preukázali široké vedomosti a dobrú orientáciu v novodobých

dejínach Slovenska v rokoch 1939–1945, teda o období 2. svetovej vojny a SNP.

Ceny víťazom, medaily, diplomy a vecné dary odovzdal predseda ZO SZPB Sobrance Marián Lukáč spoločne s primátorom Jánom Sklárom, ktorý súťaž slávnostne otvoril príhovorom k žiakom a učiteľkám.

Na 1. mieste sa umiestnila ZŠ Komenského 12, Sobrance (Leonard Potucký, Maroš Paulo a Nikola Dembická), na 2. mieste Gymnázium, Sobrance (Tomáš Cibere, Filip Kalkahuz a Katarína Ženuchová) a na 3. mieste ZŠ Komenského 6, Sorance (Barbora Janová, Elizabet Michalková a Karína Huranyčová).

Nevzdáme sa!

Dňa 29. apríla Centrum voľného času Žiar nad Hronom v spolupráci s Oblasťným výborom SZPB zorganizovali oblasťné kolo vedomostnej súťaže: Medzníky 2. svetovej vojny.

Do súťaže sa zapojili štyri základné školy a to: ZŠ Jilemnického ulica v Žiari nad Hronom, ZŠ v Hliníku nad Hronom, ZŠ a MŠ Š. Moyses v Žiari nad Hronom a ZŠ sv. Alžbety v Novej Bani. Odbornú porotu tvorili J. Füle, L. Jančo a H. Gáfríková.

Výsledné poradie: 1. miesto: ZŠ sv. Alžbety v Novej Bani; 2. miesto: ZŠ a MŠ Š. Moyses v Žiari nad Hronom a 3. miesto ZŠ na ulici P. Jilemnického v Žiari nad Hronom.

Z piatich družstiev zo štyroch škôl teda najlepšie výsledky získali žiaci ZŠ sv. Alžbety: Dávid Krčmárik, Hanka Tencevová a Tamarka Zumerlingová. Obsadili 1. miesto a vybojovali si postup do celoslovenského kola ako najlepší trojčlenný tím. Víťazom srdečne blahoželáme.

Po skončení súťaže sa všetci zúčastníci besedy so starostkou partizánskej obce Prochot Martinou Rozenbergovou, ktorá im predstavila novú publikáciu „Prochot v protifašistickom odboji“. Na záver každému súťažiacemu venovala jeden výtlačok.

Prochot je obec, ktorá je cez kopec v susedstve vypálených obcí Ostrý Grúň a Kl'ak a tiež bola napadnutá a vypálená nemeckým komandom a skupinou Edelweiss (21. 1. 1945), len sa v nej, našťastie, nevražilo.

* * *

Pre zaujímavosť uvádzam, že sme boli sklamaní z účasti len piatich mužstiev zo štyroch škôl. Dodatočne sme dostali informáciu, že príčinou je aj súčasná politická situácia. Niektorí učitelia vraj nemajú odvalu alebo sa nechcú prihlásiť do tejto súťaže a aj rodičia robia svoje.

No nevzdávame sa, uvidíme čo bude na budúci rok.

– U –

Súťažilo sa aj pod Urpínom

Medzníky 2. svetovej vojny sú pre nás už známou vedomostnou dejepisnou súťažou. V B. Bystrici sa súťažiaci stretli vo Vzdelávacom centre Múzea SNP v počte 18, teda šiestich družstiev.

Najlepšie sa umiestnili žiaci ZŠ na Spojovej ul. z B. Bystrice, druhé miesto patrí žiakom zo ZŠ s MŠ T. G. Masaryka Ľubietová a tretí boli žiaci ZŠ z B. Bystrice, ktorá nesie názov SNP.

Žiaci preukázali dobré vedomosti a po-

čas prestávky si pozreli zaujímavý film. Odmeny do súťaže venoval odbor školstva mesta Banská Bystrica.

V minulosti sme mohli pre žiakov za odmenu uskutočniť tematický zájazd, no dnes je to inak.

A pritom zážitkové spoznávanie dejín a pamätných miest patrí medzi nezabudnuteľné poznatky. Škoda, že na takúto aktivitu už nie sú financie, čím SZPB stráca záujem u mladých ľudí.

Milena Vachová

Víťazi okamžite prejavili záujem aj o celoslovenskú súťaž.

Na záver sa predseda ZO SZPB poďakoval všetkým žiakom a učiteľkám za prí-

pravu a bohaté vedomosti. Spoločne s primátorom zažehal súťažiacim úspech na prijímacích skúškach na stredné školy.

– ML –

Správa z hornej i dolnej Oravy

Náš oblastný výbor spolu so ZO SZPB Dolný Kubín v predstihu oslovil školské správy a základné školy Oravy, aby sa zapojili do vedomostnej súťaže Medzníky druhej svetovej vojny.

Stalo sa tak aj v tohtoročnom jubilejnom roku 80. výročia, keď sa uskutočnili vedomostné kvízy pre ZŠ okresov Námestovo a Dolný Kubín.

Súťaž mala dve časti: Vedomostnú, kde si postupne dvojčlenné družstvá vytiahli otázky z troch oblastí a odpovedali na ne: Slovensko a 2. svetová vojna; Bitky počas 2. svetovej vojny v Európe a vo svete a Povstalecká his-

tória zo svojho regiónu a SNP.

Druhou časťou bola vlastná digitálna prezentácia významných udalostí z obdobia 2. sv. vojny a SNP, zameraná na svoju obec, región.

Dňa 11. apríla 2025 na Mestskom úrade Námestovo prebehla súťaž pre ZŠ hornej Oravy s nasledovnou účasťou a týmto hodnotiacim umiestnením: 1. ZŠ Beňadovo, 2. ZŠ s MŠ Rabčice, 3. CZŠ sv. ap. Pavla Sihelné.

Dňa 7. mája 2025 na Mestskom úrade Dolný Kubín prebehla vedomostná súťaž pre ZŠ dolnej Oravy. Tu sa zúčastnilo päť súťažiacich družstiev zo

štyroch škôl s týmto umiestnením: 1. Žiaci kvarty osemročného Gymnázia P.O. Hviezdoslava Dolný Kubín; 2. ZŠ Petra Škrábáka Dolný Kubín; 3. ZŠ s MŠ Žaškov 1. družstvo.

Úroveň vedomostí a samotnú prezentáciu histórie hodnotila trojčlenná porota, ktorá určila

poradie súťažiacich. Zúčastnené školy a ich súťažiaci dostali diplomy a hodnotné vecné ceny.

Súťažiaci dvojčlenné družstvá preukázali veľmi dobré vedomosti aj vďaka svojim pedagógom, ktorí ich dobre pripravili. Ich vlastné prezentácie zaujali nielen porotu, ale aj ostatných účastníkov vedomostnej súťaže.

Školám, ktoré sa zapojili do sú-

ťaže a hlavne ich účastníkom – aktérom, bol prisľúbený Oblastným výborom SZPB Ružomberok spoločný poznávací zájazd ku koncu školského roka na pamätné miesto „Pamätník francúzskym partizánom“ – vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku na vrchu Zvonica pri obci Strečno a ďalej návšteva hradu Strečno.

Štefan Novák, tajomník ZO SZPB Dolný Kubín

Pod Tatrami sa súťažilo

Súťaž bola vyhlásená vo februári 2025. Školské kolo sa uskutočnilo do 20. marca a zúčastnilo sa ho 15 ZŠ a Gymnazií okresov Poprad a Kežmarok s celkovým počtom 342 žiakov.

Najviac, až 46 žiakov, sa ich zapojilo v ZŠ s MŠ na ulici Komenského v Poprade.

Finále sme mali 10. apríla v priestoroch Podtatranského múzea za účasti 14 ZŠ a gymnázií okresov Poprad a Kežmarok.

Súťažiacich, učiteľov, komisiu, prednostku OÚ Slávkú Macurákovú a riaditeľku Podtatranského múzea Zuzanu Homolovú tu osobne privítal oblastný predseda SZPB Michal Kopko.

Súťaž prebiehala formou testu v troch kolách. Prvé bolo zamerané na 2. sv. voj-

nu, druhé na Slovensko počas vojny a tretie na SNP a koniec 2. sv. vojny pod Tatrami.

Otázky boli síce náročné, ale zvládnuť. Pripravila ich HDK pri oblastnom výbore SZPB pod vedením predsedu poroty Emila Turčana. Členmi poroty boli Milan Antaš, predseda HDK Marcel Maniak a Janka Stavna z OŠŠaM Poprad.

Počas prestávok si žiaci mali možnosť pozrieť expozície Podtatranského múzea.

Na 1. mieste sa umiestnila ZŠ s MŠ Nižná brána, Kežmarok; na 2. mieste ZŠ J.M. Petzvala zo Spišskej Belej, na 3. mieste Spojená škola Mierová zo Svitú a na 4. mieste Gymnázium z ulice Kukučínova v Poprade.

Súťaž prebiehala vo veľmi príjemnej atmosfére, ktorú pripravili pracovníci Mú-

zea Poprad a sponzori. Všetkým za to ďakujeme.

Súťažiaci na druhom a treťom mieste obdržali medaile, diplomy a vecné ceny,

Zľava oblastný predseda SZPB Michal Kopko a víťazné družstvo zo ZŠ s MŠ Nižná brána Kežmarok. Ďalší sú M. Maniak, M. Antaš, J. Stavna, S. Macuráková a oblastný tajomník SZPB Ján Pavlovčín.

Beseda na základnej škole

V posledný aprílový deň v predvečer osláv 80. výročia Víťazstva nad fašizmom navštívili členovia ZO SZPB partizána Tótha a príslušníci vojenských útvarov z Rožňavy Základnú školu v Rejdovej v Rožňavskom okrese.

Viac ako dvadsať žiakov malo možnosť pri dvojhodinovej besede vypočuť si nielen zlomové okamžiky z 2. svetovej vojny, s ktorými ich zoznámil pred-

seda Historicko-dokumentárnej komisie, ale aj zoznámiť sa s historickými ručnými zbraňami používanými v tom období.

Zbrane a rôzne artefakty poskytol z osobnej zbierky rtm. Ján Bancík, taktiež člen SZPB.

Beseda bola obohatená aj spomienkami ešte žijúcej 93-ročnej Magdalény Gondašovej, súvisiacimi s koncom vojny v máji 1945.

Program zaujímavého podu-

jatia bol spestrený tým, že jeden zo žiakov, ktorý navštevuje ZUŠ mal možnosť zahrať si niekoľko tónov na heligónke zo súkromnej zbierky, ktorú používali povstaleckí vojaci v SNP v Dobšinej.

Na záver besedy vedenie školy vysoko ocenilo aktivity členov SZPB a príslušníkov OS SR z Rožňavy a spoluprácu so školou, ktorú rozvíjajú v ostatných štyroch rokoch.

Milan Malčák, foto Mária Žolnová

Záujem o históriu rastie

Dlhodobú spoluprácu základných škôl v meste Rožňava so ZO SZPB partizána Tótha, príležitostne využili žiaci ZŠ akademika Jura Hronca na zoznámenie sa s prácou Historicko-dokumentárnej komisie pri Oblastnej organizácii SZPB v Rožňave.

Žiaci deviateho ročníka mali možnosť zoznámiť sa nielen s prácou členov SZPB, ale hlavne s udalosťami v spojitosti s obdobím 2. svetovej vojny.

Členovia výboru ZO SZPB pri tejto príležitosti pripravili pre záujemcov z radov žiakov dobové artefakty, fotografie, dokumenty súvisiace s národnoslobodzovacím bojom zo súkromných zbierok občanov mesta, ale aj základnej organizácie.

Za necelé dve hodiny sa účastníci a pedagogickí vedúci zoznámili so zlomovými okamžikmi v spojitosti s 2. svetovou vojnou, svetovými víťaznými mocnosťami a československými osobnosťami v boji proti fašizmu v Európe. V priebehu návštevy si záujemcovia v spolupráci s učiteľom dejepisu mohli preveriť svoje znalosti a zvládnuť časový sled udalostí z histórie formou skladania dobových fotografií v nadväznosti na obdobie 2. svetovej vojny.

Na záver boli všetci účastníci spoločného stretnutia ocenení zbierkou životných príbehov v knižnej podobe z obdobia SNP „Keď história prehovorila 1939 až 1945“, ktoré im určite obohatili ich vedomosti.

Milan Malčák, foto Mária Žolnová

Ondrej Maliar a Michal Vaľa z Malej Lodiny padli pri oslobodzovaní Slovenska

Keď do kapitulácie Nemecka zostávali tri týždne v Malofatarskej operácii sa 1. čs. armádny zbor v ZSSR prebýjal cez masív Malej Fatry v smere Vrútky – Strečno a ďalej na Žilinu a Rajec, padlo tu okolo 1500 jeho príslušníkov.

Ondrej Maliar ako vojak.

O urputnosti bojov len o vrch Polom svedčí ich trvanie od 18. do 22. apríla 1945, no najmä počet strát útočiacich jednotiek čs. armádneho zboru – 493 mužov za štyri dni.

V týchto neľútostných bojoch padli pri oslobodzovaní Slovenska aj dvaja mladí železničiari, Ondrej Maliar a Michal Vaľa, ktorí sa narodili v Malej Lodine (dnes okres Košice okolie).

Ondrej Maliar sa narodil 20. apríla 1917 v Malej Lodine, otec Andrej, matka Anna. Bol odvedený do armády, počas nej sa oženil. S manželkou Annou mali dve deti Annu a Jozefa.

Podľa vojenských záznamov sa Ondrej dňa 25. februára 1945 hlásil v Poprade v odvodovom stredisku I. čs. armádneho zboru v ZSSR. Ako bývalý vojak nemusel absolvovať základný výcvik a bol hneď zaradený do boja.

Ďalej z vojenských archívov vyplýva, že padol pri Strečne 20. apríla 1945, presne na svoje 28. narodeniny. Ostala po ňom mladá vdova a dve vojnové polosiroty, dva a polročná Anička a jej ročný brat Jožko.

Ondreja Maliara pochovali vo Vrútkach 22. 4. 1945. Mal dokonca niekoľko hrobov. Prvý, provizórny, vo Vrútkach pri železničnej stanici, druhý na verejnom cintoríne vo Vrútkach a napokon na Partizánskom cintoríne v Priekope.

Michal Vaľa ako vojak.

Michal Vaľa sa narodil v Malej Lodine 5. októbra 1919. Absolvoval vojenskú službu a v roku 1943 sa oženil. Svadbu mali podľa tradícií u nevesty v susednom

Ružine (dnes obec zatopená vodami priehrady). V roku 1944 sa im narodil syn Milan.

Podľa vojenských záznamov sa Michal Vaľa 22. februára 1945 hlásil v Poprade v odvodovom stredisku I. čs. armádneho zboru v ZSSR. Ako desiatnik nemusel absolvovať základný výcvik a hneď bol zaradený do boja ako príslušník 4. čs. samostatnej brigády v ZSSR. Zo záznamov vo vojenských archívoch vyplýva, že padol v boji 21. apríla 1945.

Jeho telesné pozostatky previezli do Martina. Je otáznne, kde má hrob. V Ružine po ňom ostala mladá vdova a malý synček Milan, vojnová polosirota.

Čeť ich nehynúcej pamiatke obom týmto rodákum z Malej Lodiny!

Anton Meteňko

Poslali ho brat Slovanom slobodu, vrátil sa so Svobodom

Plk. Peter Radačovský (nar. 21. 11. 1920 v Lutine okr. Sabinov, zomrel 29. 3. 2004 v Prešove). Pochádzal z 12-tich detí malorolníka Michala z Lutiny. Jeho detstvo nebolo veľmi radostné. Ako päťročný pásol husi, v desiatich ovce a kozy za korunu od kusa za rok. Od pätnástich poznával chlapeckú drinu ako drevorubač.

Prišla vojna a povolávací rozkaz. S „rýchlou divíziou“ Slovenskej armády sa v štyridsiatom druhom roku dostal až na Kaukaz, kde mal bojovať proti Červenej armáde. Mal... Pri obci Gorjačij Kľuč počul v ampliónoch zo sovietskych zákopov a čítal v letádoch, zhadzovaných sovietskymi lietadlami, slová z prejavu K. Gottwalda, vyzývajúcich slovenských vojakov k prechodu do radov Červenej armády a oznamujúcich, že na území ZSSR v Buzulu sa v boji proti hitlerovským fašistom pripravuje 1. čs. samostatný poľný prápor.

Výzva padla na úrodnú pôdu. Pri prvej príležitosti desiatnik Peter prebehol. V januári 1943 sa dostal do Novochooperska a po výcviku ho zaradili do guľometnej roty Vendelína Opatrného, 1. práporu 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR.

S Vendelínom Opatrným, španielskym interbrigadistom, išiel do bojov o Kyjev, Rudu, Bielu Cerkev, Fastov, Žaškov. Pod jeho velením zasiahol i do bojov o Karpaty. Práve tu ho povýšili na rotmajstra. Jeho radosť však netrvala dlho, zakalil ju zármutok nad smrťou veliteľa.

Peter, ako veliteľ čaty ťažkých guľometov „Maximov“, prešiel celou Karpatsko-duklianskou operáciou. Bojoval

pri Wroclanke, Iwly, legendárnej krvavej kóte 534 a o poľské mestečko Dukla. So svojou čatou zabezpečoval aj úsek pri Barwinku a 6. októbra 1944 bol už pri Vyšnom Komárniku.

V „Údolí smrti“ ho pri Kružľovej zasiahol nepriateľský ostreľovač. V Nižnej Pisanej v tom istom údolí ho pred smrťou v bahne zachránilo, že sa pred Nemcami robil mŕtvym. Celkom na Dukle absolvoval v prvej línii najmenej šesťdesiat útokov a protiútokov.

Vojnový dopisovateľ Václav Šírc vo svojich spomienkach v článku „Moje prvé dni v Československu“, zverejnenom v Zborníku spomienok účastníkov Karpatsko-duklianskej operácie „Dukla večne živá“, vydanom Dukelským múzeom vo Svidní-

ku v r. 1969 na str. 131 píše: „Dostal som rozkaz prejsť ďalej v smere na Nižný Komárnik, nájsť na prednej línii rotného Radačovského, ktorý minulej noci priviedol jazyka a napísať s ním o tom reportáž. ...Predná lúnia bola asi 200–300 metrov vpredu. Keď som k nej došiel, bola ostreľovaná mínometnou paľbou z výšin na druhej strane nad Nižným Komárnikom. Naši vojaci sa ešte iba zakopávali.

Rotného Radačovského som našiel ľahko. Naše rady už boli vtedy veľmi pririedené. Zakopával svojho „Maxima“ a hľbil osobný zákop. Ochotne mi porozprával ako priviedol v noci z prieskumu jazyka, ktorého výpoveď umožnila prechod hraníc na hlavnej ceste a obsadenie Vyšného Komárnika.

Radačovský mal radosť z Vojnového kríža, ktorý ráno dostal, i z toho, že sa jeho meno objaví v armádnej tlači. Než som si urobil poznámky, dostali sme mínometný prepad. Tlačili sme sa spolu do nedokončeného zákopu. Míny nás, našťastie, nezasiahli. Po ukončení reportáže som sa vracal späť po známej cestičke.“

Po Dukle sa Peter zúčastnil bojov o Liptovský Mikuláš a Strečno, kde bol ťažko ranený. Po úspešnom liečení sa vrátil ku zboru až v Kroměříži.

Peter Radačovský zostal armáde verný aj po vojne. Najskôr bojoval na východnom i strednom Slovensku proti banderovským tlupám, velilrote pri výstavbe letiska v Časlave, do 1951 velil jednotke, ktorá odmiňovala duklianske bojisko a odvážala zniče-

nú vojenskú techniku do železniari a potom slúžil v rôznych automobilových a technických funkciách v Banskej Bystrici, Jelšave, Košiciach a Prešove.

Po odchode do dôchodku v roku 1977 ešte pracoval do roku 1985 ako správca posádkovej ubytovne v Prešove. S manželkou Annou vchoval troch synov, z ktorých najstarší išiel v jeho stopách vojaka z povolania.

Až do svojej smrti bol aktívnym členom OV SZPB v Prešove, pracoval ako lektor, prednášal na školách, chodieval na Duklu s mládežou i s vojakmi, kde ich zoznamoval s hrdinstvom našich i sovietskych vojakov.

Peter Radačovský bol vyznamenaný dvomi československými vojnovými krížmi a jedným poľským vojnovým krížom, Radom Červenej hviezdy, Radom Červenej zástavy, medailou „Za chrabrosť“, „Za zásluhy o ČSR“, „Sláva Dukelským hrdinom“, „Za pobeđu nad germaniej“, medailou „Georgij Žukov“, medailou „Verní odkazu Štefánika“ a ďalšími štátnymi a rezortnými vyznamenaniami. Československými, sovietskymi, ruskými a ukrajinskými.

Jeho životný príbeh zaujal i spisovateľa Michala Záleťu, ktorý ho literárne spracoval v románe Mŕtvi nekľamú vydanom v roku 1995, kde ho spoznáte v hlavnej postave ako Petra Vartiaka.

V Lutine pri Sabinove, v kraji pod Duklou, sa začala životná cesta Petra Radačovského, kde bojoval aj za slobodu svojej vlasti.

Napísal syn pplk. Peter Radačovský, november 2020

Rusi zverejnili nové dokumenty o kontaktoch hitlerovcov so Západom na jar v roku 1945

Prezidentská knižnica na svojej webovej stránke zverejnila odtajnené archívne dokumenty ruskej zahraničnej spravodajskej služby, týkajúce sa plánov vodcov nacistického Nemecka nadviazať na jar 1945 kontakty v neutrálnom Írsku a Švédsku s predstaviteľmi Spojených štátov a Veľkej Británie na sformovanie spoločného odporu proti Sovietskemu zväzu.

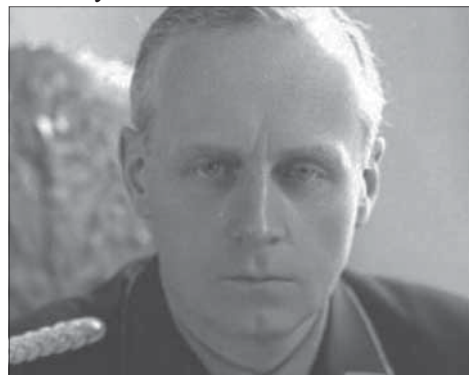
V pondelok 7. apríla uplynulo 80 rokov odo dňa, ako sovietsky vodca Josif Stalin v korešpondencii upozornil amerického prezidenta Franklina Roosevelta, že samostatné rokovania medzi Západom a Nemeckom za chrbtom ZSSR sú neprípustné. Ako poznamenávajú historici, práve v liste zo 7. apríla 1945 sovietske vedenie vysoko ocenilo prácu sovietskej rozviedky. „Pokiaľ ide o mojich informátorov, ubezpečujem vás, že sú to veľmi čestní a skromní ľudia, ktorí si svoje povinnosti plnia pozorne a nemajú v úmysle nikoho uraziť. Títo ľudia boli nami mnohokrát v praxi preverení,“ napísal Stalin Rooseveltovi.

Jednou z hlavných úloh sovietskej zahraničnej rozviedky počas Veľkej vlasteneckej vojny bolo získavanie informácií o zákulisných kontaktoch medzi vedením nacistického Nemecka a Západom ohľadom ich možného prírmeria. Práca na odhalení a prerušení takýchto rokovaní na jar 1945 vo Švajčiarsku vytvorila základ pre román Juliana Semjonova a scenár pre najobľúbenejší ruský film o rozviedke „Sedemnást zastavení jari“.

Hlavný hrdina „Sedemnástich zastavení...“ Stierlitz, alias plukovník Isajev, v skutočnosti neexistoval, no existovali sovietske zahraničné spravodajské rezidentúry v rôznych krajinách, ktoré po-

mocou svojich agentov získavali informácie o pokuse hitlerovských šéfov dohodnúť sa s Angloameričanmi a tým vytvoriť rozkol vo vzťahoch medzi spojeneckými mocnosťami.

Nacistické pokusy nadviazať neoficiálne kontakty s predstaviteľmi Washingtonu a Londýna sa uskutočnili dávno pred jarou 1945 a rozviedka ich sledovala. Je známych niekoľko pokusov o takéto kontakty.

V posledných rokoch sa stal známym obsah množstva odtajnených archívnych dokumentov Služby vonkajšej rozviedky na túto tému. Podľa týchto materiálov urobili nacisti posledný pokus o dohodu so Západom na samom konci apríla 1945, teda niekoľko dní pred pádom Berlína.

Už bola zverejnená fotokópia návrhu memoranda od ľudového komisára štátnej bezpečnosti ZSSR Vsevoloda Merkuloва Stalinovi. Dokument z marca 1945 citoval „informácie agentov, prijaté vo Washingtone o nemeckých pokusoch nadviazať kontakt s predstaviteľmi Anglicka a Spojených štátov“.

Ako poznamenal Merkulov, vo februári 1945 „námestník ministra zahraničných vecí USA Grew vo veľkom utajení informoval britského veľvyslanca vo

Washington lorda Halifaxa, že Američania zachytili telegram nemeckého ministra zahraničných vecí Ribbentropa, adresovaný nemeckému vyslancovi v Dubline, ktorý bol zjavne kópiou obežníka zaslaného nemeckým diplomatickým zástupcom v neutrálnych krajinách.

V tomto telegramu Ribbentrop povolil vyslanca v Dubline, aby „kontaktoval najvýznamnejších britských a amerických predstaviteľov a upozornil ich, že Nemecko je pred porážkou v dôsledku postupu Červenej armády, a ešte raz zdôraznil, že jedinou nádejou Veľkej Británie a Spojených štátov zabrániť boľševizácii Európy je spolupráca s Národnosocialistickou stranou Nemecka“.

Text tohto telegramu bol predtým uvedený v zbierke „Eseje o histórii ruskej zahraničnej spravodajskej služby“, vydanéj pod záštitou SVR.

Ako napísal Merkulov, „Grew uviedol, že by bolo žiaduce informovať sovietskú vládu o tejto otázke, aby sa predišlo možným nedorozumeniam.“ Americký diplomat tiež požiadal Halifaxa, aby zistil názor britskej vlády na túto otázku. „Britská vláda odpovedala Halifaxovi, že Briti zachytili nielen tento telegram, ale aj ďalší, ktorý po ňom nasledoval... v ktorom bol nemecký vyslanec v Dubline požiadaný, aby nepodnikol žiadne kroky v súvislosti s prvým telegramom, kým nebudú prijaté ďalšie pokyny,“ napísal šéf NKVD ZSSR.

V rovnakom čase, ako uviedol Merkulov, v reakcii na návrh USA informovať o krokoch nacistického vedenia ZSSR, Halifax uviedol, že túto otázku posudzuje britský vojenský kabinet. „Len pre informáciu britského veľvyslanectva vo Washingtone britské ministerstvo zahraničných vecí oznámilo, že britská vláda bude pravdepodobne považovať za nevhodné informovať sovietskú vládu

o tomto telegramu Ribbentropa, keďže inštrukcie v ňom obsiahnuté boli zrušené, a tiež zo strachu z rozlúštenia zdroja tejto informácie. Konečné rozhodnutie britskej vlády v tejto veci ešte nie je známe,“ uviedol Merkulov.

V Londýne netušili, že ich neochota zdieľať informácie o plánoch nacistov s Moskvou je nezmyselná. Faktom je, že John Cairncross, člen legendárnej „Cambridgeskej päťky“ – skupiny sovietskych zahraničných spravodajských agentov, pracoval počas druhej svetovej vojny v Bletchley Parku v britskom kryptografickom centre. Preto ZSSR poznal obsah nemeckých dokumentov zachytených Angličanmi.

Teraz bola zverejnená aj fotokópia ďalšieho návrhu memoranda od Merkuloва Stalinovi, pripraveného v marci 1945 – o pokusoch nemeckých predstaviteľov vo Švédsku nadviazať kontakt so spojencami ZSSR. „Nemecký generálny konzul v Štokholme Pfeleiderer v dôvernom rozhovore so zdrojom povedal, že koncom februára alebo začiatkom marca dostal nemecký vyslanec v Štokholme pokyny od nemeckého ministerstva zahraničných vecí, aby začal „politické rokovania“ so spojencami, ktoré by viedli k uzavretiu mieru,“ napísal Merkulov.

Pfeleiderer, ako informoval ľudový komisár, oznámil pokusy nemeckých diplomatov nadviazať kontakt so spojencami, aby zistili, za akých podmienok je možné uzavrieť mier. „On (teda Pfeleiderer – poznámka) uviedol, že iniciatíva na vyjednávanie pochádza od Hitlera, Himmlera a Ribbentropa. Podľa jeho názoru to naznačuje, že v súčasnosti je aj nacistické vedenie presvedčené o beznádeji ďalšieho odporu. Nacistickí vodcovia však stále dúfajú, že s nimi budú rokovať,“ aby ukončili ďalšie krviprelievania a ničenie,“ poznamenal šéf NKVD.

Podľa ria.ru zo 7. 4. 2025

Guderian – rady budúcim nepriateľom Ruska

Po porážke Tretej ríše mnohí velitelia Wehrmachtu hľadali zdôvodnenie tejto porážky. Samozrejme, že najviac času venovali úsiliu pochopiť príčinu porážky od Sovietskeho zväzu.

Jedným z najvýznamnejších vojvodcov Wehrmachtu bol spoluautor stratégie blitzkriegu generál Heinz Wilhelm Guderian. Jeho nie príliš rozsiahly článok „Skúsenosti vojny s Ruskom“ analyzuje nielen druhú svetovú, ale aj príčiny porážky francúzskeho cisára Napoleona Bo-

naparta a švédskeho kráľa Karla XII.

Guderian sa usiloval pochopiť prečo sa všetky tieto vojny skončili pre dobyvateľov tak žalosťne? No a, samozrejme, ponúknuť niekoľko rád tým, ktorí sa budú usilovať zabojovať si s Ruskom ešte raz.

Guderian predovšetkým vyhlásil – blesková vojna s Ruskom je jednoducho nemožná! Je tu príliš veľa nepredvídateľného.

Je jasné, že tu nejde len o nekonečné šíravy územia, o zlé cesty a o hrozné poveternostné podmienky. Takto to charakterizovali mnohí neúspešní dobyvatelia, no Guderian sa ponoril do témy hlbšie. „Celé ruské územie, vrátane do pobrežia Tichého a Severného ľadového oceánu, bolo Sovietskym zväzom široko využité vojensky i priemyselne. V budúcnosti sa dá rátať s tým, že Rusi tieto výhody obrovskej krajiny využijú ešte intenzívnejšie. Že zvýšia ťažbu nerastných surovín, že zlepšia pre-

pravné trasy po zemi, po mori i vzduchom.“

Guderian priznával evidentné organizačné úspechy sovietskej moci a aj vysoké bojové kvality vojakov i veliteľov Červenej armády.

Uvádza, že prakticky všetky predchádzajúce vojny s Ruskom mali frontálny pozemný charakter. Pre budúcnosť navrhol opustiť tento princíp! A namiesto toho využiť rýchle úderné zoskupenia spolu s útokom bojového námorníctva, ktoré Nemecko nemalo, a letectva. A všetkými tromi súčasťami udrieť na kľúčové ciele.

Heinz Guderian okrem toho obracal pozornosť na morálnopsychologickú prípravu vojakov. Tí musia byť húževnatí a neúnavní, ako sú Rusi.

Takýto vojaci však musia byť zabezpečení všetkým nevyhnutným výstrojom, musia mať po ruke vysoko technologické zbrane.

Nesmie sa podceňovať ani Sovietsky zväz, ani Rusko, čoho

sa v roku 1941 dopustilo nemecké velenie. „Podceňovanie protivníka sa vždy končí prerátaním sa. Rusov sa to týka tak v oblasti ľudských záloh, ako aj techniky. Výstroj vojakov musí byť prispôsobený podmienkam východného bojiska.

Ruský vojak bol vždy charakteristický osobitnou húževnatosťou, tvrdosťou a zložitou charakteru.

V druhej svetovej vojne sa ukázalo byť očividným, že sovietske vrchné velenie malo výrazné schopnosti v oblasti stratégie. Bolo by správne aj v budúcnosti očakávať od sovietskych a ruských veliteľov vysokú bojovú pripravenosť a vysoký morálny duch a zabezpečiť aspoň rovnakú prípravu svojich vlastných vojsk.

Samozrejme, že aj Guderian sa usiloval všetky neúspechy zvaliť na politické vedenie Tretej ríše, hoci po rýchlom rozdrvení Francúzska v roku 1940 Nemci ráтали s tým, že so Sovietskym zväzom to budú mať ešte ľah-

šie. Žiadne ťažkosti sa teda nebrali vážne ani politickým vedením, ani generálmi Wehrmachtu.

Guderian si osobitne všimol, že v rozpuku vojny sa Josif Stalin obrátil na vojenské príklady hrdinskej ruskej minulosti, ba dokonca prinavrátil vojakom výložky. Vojvodca Wehrmachtu bol presvedčený, že každá armáda musí ctiť nejaké tradície a následníctvo.

Výsledok akejkolvek bojovej činnosti, osobitne v Rusku, sa nedá vopred určiť. Preto ani jeden vojvodca, nech by svoj boj akokoľvek plánoval, nemôže sa v Rusku spoliehať na žiadnu bleskovú vojnu.

Vie sa, že Guderian Rusko považoval za ZSSR a že tieto dva pojmy nijako neodlišoval. Pre neho to bol mimoriadne seriózny protivník.

Preto sa tento jeho článok ťažko dá určiť či ide len o radu budúcim stratégom alebo o obyčajné varovanie: „Nebojujte s Rusmi! Takáto vojna bude dlhá, drahá a krvavá. Na jej konci opäť niekoho poženú opačným smerom“.

Vladimír Mikunda

Bojovník proti falzifikáciám

Prečo VHÚ zamlčiava fakty a tým falzifikuje?

V mesačníku Obrana MO SR č. 1/2025 uverejnil historik VHÚ Igor Baka článok s názvom „Čo predchádzalo vypuknutiu druhej svetovej vojny?“, v ktorom napísal aj toto:

„Uvedomujúc si hrozbu vojny Veľká Británia už 31. marca vyhlásila, že pokiaľ sa Poľsko bude vojensky brániť, príde mu spolu s Francúzskom na pomoc. Hitler na to vypovedal námornú dohodu s Britániou a zmluvu o neutralite s Poľskom.“

No a teraz príde tá falzifikácia, spôsobená zmlčaním faktov! „Nasledujúce udalosti výrazne ovplyvnili postoj ZSSR. Ten síce pokračoval v rokovaniach so západnými mocnosťami, **dohoda s Hitlerom sa však Stalinovi zdala atraktívnejšia**“, napísal I. Baka.

Ej bist'u, takýto historicko-bádateľský unikát sme tu ešte nemali! To akože Stalin si vybral z dvoch dohôd podľa ich atraktivity?

A akú dohodu uzavreli, resp. chystali sa so Stalinom uzavrieť, západné mocnosti?

Odpoveď je náramne jednoduchá. **Žiadnu!!!** Pretože francúzska i britská delegácia nemali vôbec kompetenciu na uzavretie akejkoľvek dohody.

Dnes už aj historickí laici vedia, že predseda vlády ZSSR Vjačeslav M. Molotov do posledných chvíľ naťahoval čas a technicky sa uhýbal prosbám o stretnutie z Berlína, čím Führera privádzal do hystérie. Podľa očividných svedkov počas tých niekoľko dní, kým ríšsky minister Joa-

chim von Ribbentrop nútil veľvyslanca (Fridricha – Wernera von) Schullenburga vlámať sa do moskovských dverí, Hitler nemohol spávať a po behoval po svojej rezidencii v Berghoffe.

Išlo totiž o to, že Wehrmacht musel začať útok proti Poľsku do jesenných dažďov. Termíny hoteli tak veľmi, že Berlín neopravil v návrhu Paktu o neútočení ani čiarku.

Molotov akoby sa vysmieval z Nemcov, navrhoval Ribbentropovi, že ho v Moskve prijme 26.–27. augusta 1939. Berlín prosíkal, aby to bolo aspoň o pár dní skôr, pretože dve nemecké armády a loďstvo čakali na príkaz na bojové rozmiestnenie.

Aj anglo-francúzska koalícia naťahovala rozhovory, ale kvôli svojim záujmom. V podstate navrhovala ZSSR, aby zostal osamotený v boji s Nemeckom, no Nemecko bolo ochotné pristúpiť takmer na všetko, čo Stalin žiadal. Preto pakt s Nemeckom nebol o žiadnej atraktivite, ale o prežití štátu.

Konečné rozhodnutie o uzavretí zmluvy s nemeckom Stalin prijal v noci na 15. augusta po hanebnom krachu anglo-francúzskej delegácie v rozhovoroch o spojení s maršalom Klimentom J. Vorosilovom. Do tohto momentu Molotov odmietal hovoriť so Schullenburgom o čomkoľvek, okrem počasia.

Vladimír Mikunda

80. výročie Ostravsko-opavskej operácie

V týchto dňoch si pripomíname jednu z posledných veľkých operácií 2. svetovej vojny, ktorá prebiehala od 10. marca po 5. máj 1945. Zúčastnilo sa jej 225 000 červenoarmejcov vrátane príslušníkov 1. čs. tankovej brigády v ZSSR a 1. čs. zmiešanej leteckej divízie v ZSSR.

1. čs. zmiešaná letecká divízia v ZSSR vznikla na základe rozhodnutia Generálneho štábu Červenej armády č. org. 10/12169 zo dňa 7. 12. 1944 (veliteľ pplk. Ludvík Budín). Tvorili ju 3 letecké pluky s celkovým počtom 521 mužov. Vo výzbroji mali strmhlavé bombardéry Pe-2, bitevné lietadlá Il-2m3 a stíhacie lietadlá La-5fn a La-7. Základom bolo 21 pilotov uvoľnených RAF a 108 pilotov bývalej Slovenskej armády.

Do bojov bol nasadený 1. čs. stíhací pluk (veliteľ mjr. František Fajtl) a 3. čs. bitevný pluk (veliteľ mjr. Mikuláš Gujanič).

Na začiatku apríla 1945 tieto dva pluky absolvovali ostré vzdušné a bombardovacie streľby na poľnej strelnici. 1. čs. zmiešaná letecká divízia v ZSSR pôsobila v zostave 8. leteckej armády.

Dňa 14. apríla 1944 bol uskutočnený prvý operačný let dvomi zmiešanými skupinami po 8 lietadlách (1. čs. stíhací pluk 8 lietadiel La-5 a 3. čs. bitevný pluk 8 lietadiel Il-2). Táto prvá bojová misia bola veľmi úspešná a bez strát. V ďalšie dni začala intenzívna bojová činnosť v ničení ne-

priateľskej živej sily a bojovej techniky ako podpora pozemných vojsk.

15. apríla 1945 podnikol bitevný pluk 57 bojových letov a 50 letov stíhací pluk. Bojová činnosť pokračovala aj 16. apríla 1945 a to 49 letov stíhací pluk a 56 letov bitevných lietadiel.

Aj s ich prispením vojská 4. UF spolu s čs. vojakmi prelomili 22. apríla 1945 vybudovanú nemeckú obranu a oslobodili Opavu.

Dňa 26. apríla 1945 odovzdal minister národnej obrany gen. Ludvík Svoboda divízii bojovú zástavu, ktorú venovali študentky Lomonosovej univerzity v Moskve, vlastnoručne ju vyšili poslucháčky lekárstva, inžinierstva a poľnohospodárstva.

V ďalších dňoch sa letci venovali najmä prieskumným letom v tyle nepriateľa. 30. apríla 1945 vojská Červenej armády spolu s tankistami 1. čs. tankovej brigády oslobodili Ostravu.

Celkovo uskutočnila 1. čs. zmiešaná letecká divízia v ZSSR 567 bojových vzletov v trvaní 515 operačných hodín, zostrelila 19 nepriateľských lietadiel a ďalších 7 poškodila, zničila desiatky obrnenej techniky, vlakov a množstvo živej sily nepriateľa.

Ako epilóg dňa 9. mája 1945 pristáli 2 bombardéry 1. čs. zmiešanej leteckej divízie na letisku Praha – Kbely, ako symbolický príspevok Pražskému povstaniu.

Luboš Dubeň, predseda HOSK letcov, bojovníkov v SNP a zahraničí

Sovietske lodenice cez vojnu

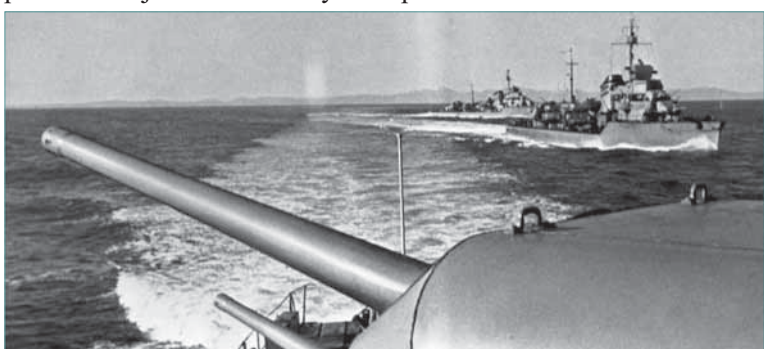
Deti, ženy a starší ľudia sa podieľali na stavbe lodí v sovietskych lodiarskych závodoch počas Veľkej vlasteneckej vojny a v niektorých prípadoch mali deti menej ako 12 rokov, uviedla pre RIA Novosti Zjednotená lodiarska korporácia.

„Od prvých dní vojny muži hromadne odchádzali na front, mnohí vstúpili do ľudových milícií a pri strojoch všade stáli

ženy, deti a starí ľudia. Presný počet a vek je teraz ťažké vyrá-

tať, sú však známe prípady, keď boli do práce naverbované aj deti do 12 rokov,“ uviedla korporácia.

– r –

Prečo Nemecko nechce priznať genocídu spáchanú jeho predkami?

Rozhodnutie Nemecka uznať hladomor v ZSSR za „genocídu Ukrajincov“ a zároveň odmietnutie uznať zločiny Ríše proti sovietskym občanom za genocídu, boli diktované situáciou, povedal ruský veľvyslanec v Nemecku Sergej Nečajev v rozhovore pre RIA Novosti.

V nóte ruského veľvyslanectva v Nemecku, zaslanej agentúre RIA Novosti v marci 2024, sa uvádza, že Moskva trvá na oficiálnom uznaní zverstiev Tretej ríše a najmä blokady Leningradu zo strany Nemecka za akt genocídy. „Nemecko na oficiálnej úrovni ešte nepreukázalo ochotu priznať očividné veci, ktoré považovali strašné zverstvá nacistov v ZSSR, vrátane blokady Leningradu, za „vojnové zločiny“, povedal Nečajev.

„Práca na podpore medzinárodného uznania zločinov Tretej ríše a jej komplicov na území ZSSR za genocídu národov Sovietskeho zväzu nie je len poctou pamiatke obetí nacizmu, ale aj túžbou po obnovení historickej spravodlivosti,“ dodal.

– r –

A čo tak návrat Podkarpatskej Rusi

Keďže zo všetkých strán a najmä z Kyjeva počúvame o tom, že Ukrajina sa nikdy nevzdá ani jedného metra štvorcového svojho územia, tak vyvstáva oprávnená otázka, kedy a či si politické reprezentácie Slovenskej republiky a Českej republiky konečne spomenú na 12 097 km² svojho územia, teda na Podkarpatskú Rus?

Od roku 1919 bola jednou zo samosprávných súčastí Československa, ktoré ju po druhej svetovej vojne 29. 6. 1945 odstúpilo Sovietskemu zväzu. Ten sa síce 26. 12. 1991 rozpadol, ale pre Československo a jeho nástupnícke štáty SR a ČR nie sú podstatné vnútorné administratívne hranice v rámci ZSSR.

V roku 1930 mala Podkarpatská Rus 725 357 obyvateľov, z toho 446 916 Rusínov, 109 472 Maďarov, 91 255 Židov, 33 961 Slovákov a Čechov, 13 249 Nemcov, 12 641 Rumunov, zvyšok tvorili iné národnosti a cudzinci. Čiže o Ukrajincoch niet ani zmienky. Na základe akej logiky si Ukrajina robí nárok na územie, ktoré Československo odstúpilo Sovietskemu zväzu?

Mimochodom – Podkarpatská Rus je historický názov územia, ktoré sa čiastočne rozkladá na území dnešného Prešovského a Košického kraja na Slovensku, malou časťou tiež na území Poľska a župy Maramureš v Rumunsku.

Czechfreepress.cz z 20. 4. 2025, výňatok

- **Bačkov:** Helena Antalíková 70 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Vilma Barancová 85, Ing. Ľudmila Dávidová 81, Mgr. Eva Holéciová 93, Mária Rábeková, Božena Silberová a Magdaléna Žišková 75, Ing. Anna Slivková a Ing. Ján Žiško 80 a Dana Sedliaková 70 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Ivan Valent a Štefan Borský 70 a Anna Kramarová 80 rokov.
- **Bardejov 1:** Anton Ždiňák 70 rokov.

- **Bardejov 2:** Vladimír Mikulec 60 a Elena Mydlárová 80 rokov.
- **Bardejov 3:** Anna Surgentová 82 a Mária Tomčíková 85 rokov.
- **Bernolákovo:** JUDr. Stanislav Bečica 81, Terézia Hanicová 85, Jozefína Višváderová 87, Igor Luljak 35, Dušan Boško 65, Janka Holková 75 Renáta Várošová a Alexander Oberta 70 rokov.
- **Bratislava – Nové Mesto 1:** Marian Gaál 55, Ing. Ján Baláz 70 a RSDr. Miron Adzima 86 rokov.

- **Bratislava 12:** Anton Maroš 85, František Maroš 65, v marci: Peter Breza 35 rokov.
- **Bratislava 29:** Ladislav Havran 90, Mária Kornokovičová 94 a Edita Kostroňová 91 rokov.
- **Čaňa:** Jozef Ovsák 75, Bartolomej Varga a Viera Karajošová 55, Monika Gergeľová-Vargová 45 a Rozália Tomčová 87 rokov.
- **Detva:** Gabriel Golian 90, Viera Stanovská 87, Mgr. Mária Vidiečanová 86, Jozef Dianiška st. 84, Anna Me-

- siariková 83, Mikuláš Bystriansky a Zdenka Szabová 82, Janka Rajtárová, Mária Rybárová a Anna Hulinová 81, Zuzana Kulišiaková 80, Ing. Ján Vrábel 75, Emil Klimo, Michal Debnár, Michal Longaj a Emília Micháliková 70, Janka Freytagová 65 a Igor Briak 55 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Alžbeta Kováčiková 75 a Mária Podlucká 86 rokov.
- **Egreš:** Jozef Dvorjak 75 rokov.
- **Harmanec:** Jozef Knopp 89 a Anna Kupčová 81 rokov.
- **Hostie:** Anna Dیرهová 75 rokov.
- **Hnúšťa:** Viera Lulčová 60 a Anna Tóbková 75 rokov.
- **Hrachovo:** Mária Sirotiaková 80, Anna Trnavská 75 a Mária Marcineková 70 rokov.
- **Hromoš:** Ľubica Knapíková 60 rokov.
- **Hrnčiarске Zalužany:** Ján Babarík a Mária Barcajová 84, Angela Bakšová 81, Pavol Čipčala 80, Gejza Kantorák 89 a Oskar Berky 60 rokov.
- **Humenné:** Anna Cicková 90 rokov.
- **Chmeľová:** Jozef Varjan 70 rokov.
- **Iňačovce:** Ján Verbovský 81 a Miroslav Paľo 65 rokov.
- **Jakubany:** Jozef Stempa 75 rokov.
- **Kalinovo:** Gabriel Gálík 40 rokov.
- **Kamienka:** Zuzana Holíková 45 rokov.
- **Košice:** Beáta Ercegová 55, Viera Lepová 70, Eva Gedeonová 85, Milada Majerská 50, Kristína Hanáčková 80 a Gizela Andrášiková 82 rokov.
- **Kordíky:** Viera Donovalová 65, Peter Rusko 45, v marci: Margita Ivanovová 65 rokov.
- **Lipany:** v januári: Anna Černická 70, vo februári: Dušan Hromják 60 a Slavomír Pavlovský 55, v máji: Marta Šafránková 84 a Ladislav Černický 70 rokov.
- **Lipt. Mikuláš:** Božena Hunanová a Emília Purgatová 81, Mária Jurášová 84, Ľubomír Droppa 70, Mgr. Anna Makovická 80, JUDr. Ľubomír Švec 75 a Bc. Martin Áč 45 rokov.
- **Lučenec:** Vlasta Barcajová 80 rokov.
- **Michalovce:** JUDr. Mikuláš Pavlík 70 a Anna Halasová 82 rokov.
- **Milhostov:** Bartolomej Vinc 75 a Valent Višňovský 70 rokov.
- **Mikulášová:** Vladimír Kosár 60 rokov.
- **Medzibrod:** Jarolím Bacúr 81 rokov.
- **Medzilaborce:** Monika Černegová 50, Michal Kokuľa 80, Jozef Mihalíč 90, Mikuláš Patrik 65, Žaneta Siriková 45 a Pavel Šanta 75 rokov.
- **Myjava:** Kristína Mozoláková 82, Ing. Štefan Bachorík 84, Zuzana Strnátková a Emília Talajková 75, Mária Dugová 89 a Anna Mertelová 84 rokov.
- **Nitra – Dolné mesto:** Mikuláš Gál 86 rokov.
- **Nová Baňa:** Ľudovít Kašuba 84, RSDr. Bohuš Kubinský 82 a Ján Bóna 50 rokov.
- **Novosad:** Helena Gombošová 65 rokov.
- **Parchovany:** Vincent Ujhelyi 75 rokov.
- **Partizánske:** Angela Siakelová 93, Ing. Dušan Marek 85, Marián Paško 75 a Marián Pilát 70 rokov.
- **Pôtor:** Mária Kukučková 80 rokov.
- **Prešov – ZO SZPB pri ZV SR**

- klub:** Ing. Jozef Čorba 75 rokov.
- **Prievidza:** Emília Michalovičová 94 rokov.
- **Prievidza – ZO SZPB pri HBP a.s.:** Peter Podlužanský 75, Daniela Šovčíková 70 a Eduard Gros 81 rokov.
- **Revúca – ZO SZPB gen.Viesta:** Eva Máziková 60, Elena Dujničová 70, Štefan Ivan 82, Ervín Damrély 82, Štefan Štuller 87 a Ladislav Antal 88 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Elena Brndiarová 100 rokov.
- **Rožňava:** Fantišek Kardoš 80, Mária Némethová 70 a Tatiana Dusová 65 rokov.
- **Sečovce:** Mária Klučárová 92 rokov.
- **Selce:** Pavel Peťko 80 rokov.
- **Sliach:** Stanislav Koreň 76 a Ladislav Fekiač 95 rokov.
- **Slovenský Grob:** Emília Kráľovičová 70 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Gabriela Kmecová 75, Marta Melkovičová 65, Štefan Poľanský 82, Jozef Kiss 80, Mária Zeleňá, Stanislav Sivčo a Božena Laufiková 70 rokov.
- **Strážske:** Marta Michalíková 70, Ladislav Vojtko 75 a Pavol Havrila 80 rokov.
- **Šambron:** Ján Žemba 65 rokov.
- **Streda Nad Bodrogom:** Emília Petriková 65 rokov.
- **Trebišov:** Ján Janoščík 70, Mária Molnárová 55 a Mária Kolesárová 55 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Radka Mišáková 55 rokov.
- **Trenčín 1 – ZO SZPB gen. Golia-na:** Viera Brázdová 60, Juraj Gajdošík 90, Mária Jajcajová 82 a Oľga Malíková 80 rokov.
- **Uderiná:** Eleonóra Imrovičová 80 a Simona Sógelová 50 rokov.
- **Valaská:** Mária Fabriciusová 80, Milena Kúdelková a Helena Ďuriaková 84 rokov.
- **Veľaty:** Ľudmila Velikaničová 94 rokov.
- **Veľký Lipník:** Mária Džurnáková 65 a Jana Čarnotová 60 rokov.
- **Závadka:** v januári: Jozef Bartošík 75, Viera Nosková 70 a Karolína Kováčová 80 rokov.
- **Zem. Kostofany:** Magdaléna Bebejová 81 a Štefan Hanus 70 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Mária Karabínová 70, Olívia Škopcová 81, Lívia Považancová 86 a Alexandra Kúšiková 87 rokov.
- **Zlatníky:** Štefan Bratko 50 a Vincent Janega 70 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Detva:** Oľga Luptáková 69-ročná.
- **Medzilaborce:** Jozef Široký 83-ročný.
- **Michalovce:** Ľudmila Krátka 74-ročná.
- **Rimavské Brezovo:** v januári: Mária Šišianová 92-ročná.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Úprimné blahoželanie

Vážený pán Vladimír Balucha. Pri príležitosti významného životného jubilea 80. narodenín vám želáme predovšetkým pevné zdravie a osobnú pohodu.

Vážime si vašu dlhoročnú angažovanosť a oddanosť hodnotám Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Sú pre nás inšpiráciou. Založením a vedením ZO SZPB v obci Víťaz ste preukázali výnimočné organizačné schopnosti a hlboký zmysel pre občiansku zodpovednosť. Ďakujeme vám za neúnavnú prácu, osobný príklad a pevné presvedčenie, ktoré prispievajú k zachovávaniu historickej pamäti a k posilňovaniu občianskeho povedomia v našom regióne.

Oblasťný výbor SZPB Prešov

V máji sa Július Molitoris dožil 98 rokov

Július Molitoris (narodil sa 13. mája 1927 v Klenovci, žije v Bratislave) dlhodobo aktívne pôsobil v HDK pri Obiv SZPB v Rimavskej Sobote. Vytváral leporelá o odboji v regióne a zasadzoval sa o zachovávanie pamiatok.

Po odchode do dôchodku aktívne pravidelne písal do Rimavských zvestí a Klenovských novín, vďaka čomu šírili informácie a odkaz hrdinstva v SNP. Je držiteľom viacerých vojenských a zväzových vyznamenaní ako aj medaile Za Vernosť. Je autorom Malej vlastivedy o Klenovci

Július Molitoris, tak ako ďalší jeho vrstovníci, aj on sa v roku 1944 prihlásil do armády. Z mladých študentov bol v Hnúšti sformovaný študentský oddiel a boli nasadení na obranné boje pri Rimavskej Bani. Po obsadení Hnúšte a Tisovca sa zapojili do ilegálneho odboja. Bol zaradený do 6. partizánskeho oddielu Mastek, partizánskej brigády Jánošík, ktorému velil Samuel Hrivnák. Vzhľadom na neplnoletosť bol spolu s rovesníkmi zaradený do strážneho oddielu. V októbri 1944 pôsobili v oblasti Hnúšte, keď nemecké vojská začali útočiť od Rimavskej Soboty na povstalecké pozície. Po ústupe sa jednotka presunula na Klenovské vrchy. V decembri 1944 bol z jednotky prepustený pre ťažké ochorenie. Zdržiaval sa u starých rodičov v Klenovci, kde ho 31. decembra 1944 zajali a poslali do pracovného tábora v Tisovci. Tu bol do 20. januára 1945. Pri presune tábora smerom na Zvolen sa mu podarilo ujsť. Ukrýval sa v nemocnici v Likieri až do oslobodenia 23. januára 1945.

V odkaze pre mladších a v rozhodnutí zapojiť sa do SNP má jasno: „Viem, dalo sa ostať doma. Neriskovať, nebojovať. Ale ako by som sa sám na seba pozeral nasledujúce desaťročia? Ja aj dnes verím mladým statočným ľudom. Napríklad takým, čo sa neboja ozvať proti hlupákovi, ktorí by chceli meniť dejiny nášho protifašistického odboja. A aj takým, ktorí chcú našu krajinu úprimne ťahať dopredu.“

Gratulujeme a do ďalších rokov mu želáme pevné zdravie a zaslúženú pohodu.

Adam Horváth

Priamy účastník SNP oslavuje 97-narodeniny

PIK. v.v. František Orlovský sa narodil 24. 5. 1928 v Lemešanoch. Ako 16-ročný dobrovoľník sa pridal k Slovenskému národnému povstaniu. „My sme mali ruksak s vecami pre skupinu. Bolo v ňom strelivo, deka, granáty. Ja som pušku nemal,“ spomína na 29. august 1944.

Pôsobil v partizánskom oddiele Pavel pod velením Jozefa Trojana. Neskôr sa dostal na letisko Tri Duby. Tam už ako vyzbrojený vojak s uniformou vykonával leteckú hliadku až do 10. októbra 1944. Z letiska sa presunul na Staré Hory a Donovaly, kde sa podieľal na distribuovaní zbraní a potravín. „Zasobovali sme hotel Šport, kde bol štáb a americká, ruská a anglická misia. Lietadlá nám na padákoch zhadzovali zásoby,“ spomína na dnes už vzdialené, hrdinské obdobie svojej účasti v boji s nemeckým nacizmom.

Po potlačení SNP ho v Demänovej zadržali gardisti. Mal zápal pľúc a falošné papiere, že ide z liečenia. Myslel si, že ho zastrelia. Na jeho prevzatie ho pustili pod podmienkou, že sa má prihlásiť v mieste bydliska. Samozrejme, to neurobil a podarilo sa mu prežiť.

Po vojne pôsobil v armáde ako vojak z povolania až do roku 1989, keď odišiel do dôchodku. Za 42 rokov služby v ozbrojených silách dosiahol hodnosť plukovníka.

Angažoval sa aj v práci Okresného výboru SZPB, kde vykonával funkciu predsedu, po odchode na penziu pôsobil na oblastnom výbore i na poste predsedu ZO SZPB v Lemešanoch. Za účasť v SNP, za zodpovedný výkon vojenského povolania a za verejnú činnosť získal štyri desiatky vyznamenaní a ocenení, vrátane zahraničných.

V súčasnosti sa František Orlovský nadalej zúčastňuje besied na školách, kde hovorí so žiakmi o svojej účasti v SNP a rozvíja v nich vlastenecký postoj. Teší sa veľkej pomoci u dcéry Emílie. Je pyšný na dvoch vnukov a vnučku s rodinami. Verí, že všetci budú žiť v mieri, ktorý je pre život najcennejší a nenahraditeľný.

Adam Horváth

Po čom túži insitný maliar Jozef Kanyuk

Jedným z výtvarných umelcov, ktorý vystavuje svoje obrazy na všetkých zväzových výstavách je insitný maliar a člen ZO SZPB zo Železoviec Jozef Kanyuk.

Konkrétnymi témami jeho diel sú partizánsky odboj a SNP, oslobodenie Slo-

venska Červenou armádou, holokaust i rómska genocída, zvaná porajmos. Pričom namaľované príbehy si nevymýšľa, stvárňuje len to, čo sa dopočuje, resp. o čom sa dočíta.

Jozef Kanyuk svoje diela väčšinou daruje, resp. ak ich odpredá, tak výnos z toho

venuje na humanne účely. Jeho železovskí susedia to vedia a tak mu vo veľkom podarujú obrazové rámy, ktoré už nepotrebnú. Nedávno som v jeho pivnici videl vyše dvesto hotových obrazov a niekoľko desiatok prázdnych rámov, ktoré čakajú na svoj nový život.

Po čom túži Jozef Kanyuk? Práve v tomto období sa zaoberá myšlienkou o čo najefektívnejšom spôsobe dražby svojich obrazov s tým, že výnos z nej by bol použitý na protifašistické aktivity SZPB i na pomoc sociálne odkázaným.

— vmi —

Víťazstvo a odkaz boja proti fašizmu

Vo štvrtok 24. apríla 2025 sa vo výstavných priestoroch SNM pod Čestným nádvorím Bratislavského hradu konala rovnomená vernisáž, ktorú usporiadal Klub výtvarných umelcov a teoretikov SZPB v spolupráci s Kanceláriou NR SR a SNM, Maticou slovenskou, Spoločnosťou Ladislava Novomeského a Klubom Nového slova.

Kurátorom vernisáže bol tajomník klubu Ladislav Skrak, ktorý na nej osobitne privítal predsedu NR SR Richarda Rašiho, predsedu MS Mariána Gešpera, tajomníka ÚR SZPB Zdenka Martona, riaditeľa SNM – Historického múzea Petra Bártu, mnohých výtvarníkov a ďalších hostí. A ako je už v Bratislave na takýchto podujatiach zvykom, vernisáž otvorila prednesom básne recitátorka Eva Mária Chalupová.

V úvodnom slove L. Skrak zdôraznil, že organizátori touto výstavou, ktorá potrvá do 25. mája, zdôrazňujú predovšetkým víťazný rozmer víťazstva nad fašizmom.

Richard Raši v príhovore uviedol, že ukončenie druhej svetovej vojny je mimoriadne vzácnou udalosťou a jej 80. výročie musí mať pre nás silný hodnotový a symbolický odkaz. Historickú pamäť si totiž väčšinou uctievať pri pamätníkoch, ale toto podujatie „je symbolom toho, že našu historickú pamäť si vieme uctievať aj pomocou kultúry“. Dodal, že umelecké „diela majú aj silný morálny apel, pretože sú zrozmiteľné pre súčasnú generáciu“.

Predseda NR SR poukázal aj na „mnoho snáh o prepisovanie dejín. Vidíme to v miere, akú sme doteraz nezažili“. Dodal, že „historická pravda je a aj

bude vždy len jedna! Ak budeme spochybňovať historickú pravdu, tak spochybníme aj to, čo sa tu dialo“!

Na záver zdôraznil, že „dnes sme tu preto, aby sme si uctili významných dejateľov a výtvarníkov, ktorí svoje umenie venovali budovaniu tejto hrdej historickej pamäte“.

Zdenko Marton oboznámil prítomných s tým, čo SZPB „umelecky“ robí pre zachovanie historickej pravdy doma

i v medzinárodnom meradle, ako buduje nové a renovuje existujúce pomníky a pamätné tabule, aké publikácie vydáva, aké výstavy usporadúva, čo všetko tvoria umelci nášho klubu pre naplnenie historického odkazu víťazstva. „Robíme to navzdory všetkým tým, ktorí nám namiesto pomoci podsúvajú svoje zlomyseľné vízie a bránia v plnej miere oslaviť naše spoločné víťazstvo nad fašizmom a neľudskosťou,“ zdôraznil.

Ako posledný sa ujal slo-

va predseda MS Marián Gešper, ktorý poukázal aj na štátoprávny odkaz tejto výstavy. „My si dnes pripomínáme umelecký rozmer vystavených diel, ktoré sú vyjadrením oslobodenia a ukončenia druhej svetovej vojny, ale to je zviazané aj so štátoprávnym odkazom samotného odboja a povstaleckej národnej rady.“

Na záver predseda MS informoval, že 7. mája Matica ocení 12 maticiarov, ktorí sa zapojili do protifašistického odboja.

Vladimír Mikunda

Moskva bude hostiť festival „Ruské pole,“ venovaný 80. výročiu Víťazstva

Primátor Moskvy Sergej Sobjanin podpísal dekrét o konaní XIV. Medziregionálneho festivalu slovenského umenia „Ruské pole“, ktorý bude podľa materiálov prezí-

dia vlády hlavného mesta venovaný 80. výročiu víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne a Roku obrancu vlasti.

Na webovej stránke primátora a vlá-

dy bolo oznámené, že festival sa bude konať 9. augusta na „Poklonnoj gore“.

„Najväčšie folklórne podujatie v hlavnom meste opäť spojí ľudí, ktorí majú radi históriu Ruska, jeho piesne, ľudové a umelecké remeslá. Očakáva sa, že na Ruské pole príde minimálne 1,5 milióna účastníkov z vyše 60 regiónov krajiny,“ uvádza prezídium.

— r —

Angličan s ruskou dušou – jeho knihy boli oknom do Ruska, ktoré prijalo úder Wehrmachtu

Z mnohých zahraničných publikácií o vojne, ktorú viedol Sovietsky zväz proti ríši zla Hitlera a jeho spojencom, vyniká kniha, ktorú napísal novinár a spisovateľ Alexander Werth. Tento rodák z Ruska strávil celú vojnu v Sovietskom zväze a každý deň si písal do denníka všetko, čo videl a počul.

Nebol ľahostajným kronikárom, ale človekom, ktorý sa úprimne obával o ľudí na fronte a v tyle a na základe svojich osobných dojmov napísal knihu „Rusko vo vojne 1941–1945“. V jej predslove podtrhuje, že „dejiny Veľkej vlasteneckej vojny v zahraničí teraz prekrúcajú všetci“.

Werth sa po pricestovaní do ZSSR v júli 1941 zvedavo zahľadel do tváří Moskovčanov. Prekvapilo ho, že na ich tvárach nebolo badať strach, „ľudia na uliciach občas žartovali a smiali sa, hoci, čo je príznačné, len veľmi málo ľudí otvorene hovorilo o vojne“. Mnohí z nich museli tušiť, čo ich čaká.

Werth napísal, že „Moskvu zachvátila skutočná špiónážna mánia, možno to čiastočne vysvetľuje varovanie obsiahnuté v Stalinovom prejave pred špiónmi a ‘sabotérmi’“.

Novinár bol svedkom náletov na Moskvu. Veľký dojem naňho urobila mohutná paľba protiletadlových diel, keď desiatky svetlometov brázdili oblohu a hľadali nepriateľské lietadlá. Werth

poznal, že „v Londýne som nič podobné nevidel ani nepočul“, a bol ohrozený odvahou Moskovčanov v boji proti zápalným bombám a požiarom. „Je príznačné, že na obrane mesta sa podieľali nielen dospelí, ale aj deti, ktoré boli tiež v službe na strechách“.

Kniha „Rusko vo vojne 1941–1945“ rozpráva o prvých trpkých dňoch ústupu Červenej armády, ukazuje, ako sa menila nálada ľudí – od zmätku a strachu v prvých dňoch vojny k sebadôvere a rastúcej viere vo víťazstvo.

Dovetok

Werth sa neobmedzil len na jednu knihu o bojujúcom Rusku a vytvoril aj ďalšie dokumentárne diela: Stalingrad, 1942

a Päť dní v obliehanom Leningrade, bol svedkom urputných bojov v Stalingrade, videl kapituláciu obkľúčenej Paulusovej armády...

A ešte čosi: Neuveríte!

Syn spisovateľa a novinára Nicolas Werth prezradil, že jeho otec bol jedným z prvých, ktorí písali o nemeckých táboroch smrti a poslali text BBC.

Tam však neverili v pravosť materiálu a považovali ho za „sovietsky propagandistický trik“. Až keď vojská západných spojencov videli, aké hrôzy robili nacisti v Buchenwalde, Dachau a Bergen-Belsene, šéfovia BBC sa presvedčili, že Majdanek a Auschwitz sú tiež hroznou realitou.

AM z 22. 4. 2025, krátené

John Boyne: Chlapec v pásikavej pyžame

Ako už z názvu knihy vyplýva, ide o smutný príbeh chlapca, ktorý sa ocitol za plotom koncentračného tábora v „Aušvici“ (Osvienčíme).

Dej románu sa začína v Berlíne, približne v rokoch 1943 až 1944, v ktorom vystupuje štvorčlenná nemecká rodina. V jej čele stojí otec – nemecký dôstojník a matka v domácnosti. Hlavnou postavou je deväťročný syn Bruno, potom dvanásťročná dcéra Gretel a služobníctvo.

Otec – nemecký dôstojník – dostal od nadriadených príkaz, aby sa aj s rodinou a služobníctvom odsťahovali do Aušvicu, kde sa mal stať veliteľom tábora. Najmä Brunovi sa to nepáčilo, veď odíde do neznámeho sveta, o ktorom nevie, čo ho tam čaká. Tu, v Berlíne, má predsa dobrých kamarátov – Karla, Daniela a Martina, s ktorými bol na živote a na smrť!

Tu, v Aušvici, okrem tvrdohlavej sestry, nemá iných kamarátov, čím veľmi trpel. A nakoniec aj dom, v ktorom bývali, bol v horšom stave, ako ich dom v Berlíne.

Bruno, ako malý objaviteľ a dobrodruh, si nedal pokoja, keďže z okna domu bolo vidieť oploštenie s ostnatým drôtom a v diaľave čupeli nízke baraky. Sem-tam videl aj postavy v akomsi pásikavom odevu. „Kto sú?“ pýta sa sám seba. Keďže rodičia mu nič o tom nepovedali, skúsil to zistiť na vlastnú päsť. Detská zvedavosť zvíťazila!

Raz, pekného dňa, sa pešo vybral s cieľom, že sa pokúsi priblížiť k plotu s ostnatým drôtom a uvidí, kde má koniec, ak naň natrafi.

Nikde ani živej duše, iba pochmúrne baraky, aké videl aj z okna rodinného domu. Až zrazu, tesne pri plote, stretol sediaceho chlapca v pásikavej pyžame, vychudnutého na kosť, so sivastou pokožkou, bez vlasov, iba hlava bola prikrýta pásikavou čapicou.

Chlapec bol poľský Žid, avšak ovládal nemčinu, volal sa Šmuel. Chlapci sa navzájom zoznámili a pustili sa do reči... Zistili, že sú vrstovníci. Neskôr sa stali kamarátmi na život a na smrť!

Šmuel v tábore stratil svojho otca. Márne ho hľadal, no nenašiel. Brunovi to bolo veľmi ľúto. No prišiel s nápadom, ako nájsť Šmuelovho otca. Práve boli prudké dažde, keď sa Bruno vybral za Šmuelom. Obaja sa dohodli, že Bruno sa oblečie do väzenského odevu, aké mal aj Šmuel. Potom preliezol popod plot, keďže bol malý a útlý, nerobilo mu to problém.

Na druhej strane plotu bol celkom iný život. Videl ľudí, skôr ľudské trosky, zblízka. Všetci stáli v jednom rade, holohlaví s čapicami, rovnako vo väzenskom oblečení, vychudnutí na kosť, s očami hľadiacimi do prázdna. Na pokyn dozorcov museli pochodovať, či vládali, alebo nie, to ich nezaujímalo... Zabávali sa na nich.

Napriek tomu sa Bruno nevzdával a spolu so svojím kamarátom hľadali otca po celom tábore, ale márne, nenašli ho.

Tu sa dej príbehu končí. Bruno sa stratil. Nik nevedel, kde práve je, či je živý, alebo mŕtv. Samozrejme, hľadali ho aj rodičia, no bez úspechu.

Viliam Rác

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Dokončenie zo str. 2)

né sily kráčať na pokraj definitívnej porážky a získali si trvalý obdiv ľudu Spojených štátov,“ citovala amerického prezidenta z listu Josifovi Stalinovi z 22. februára 1943.

Podľa ria.ru z 2.5.2025, výňatok

■ Zabudnuté vojnové zločiny – „Znásilnenie Nankingu“...

Vojnu na Ázijskom kontinente vnímame ako konflikt Japonska a USA po napadnutí Pearl Harboru na Havaji alebo ako zhodenie atómových bômb na Hirošimu a Nagasaki. Lenže vojna v Ázii sa začala ešte pred tou v Európe, a to v roku 1931, keď Japonsko napadlo Mandžusko. O šesť rokov neskôr 7. júla 1937 napadlo Čínu, pre rovnaké dôvody, pre aké Nemcko napadlo štáty v Európe. Aj preto Číňania nepovažujú za začiatok 2. svetovej vojny 1. september 1939, ale 7. júl 1937.

Práve v 2. čínsko-japonskej vojne sa udial jeden z najhorších vojnových zločinov, aké sa udiali v histórii ľudstva, ktorý je Japonskom stále zľahčovaný a popieraný.

13. decembra 1937 japonská armáda získala vtedajšie hlavné mesto Číny Nanking a začala sa okupácia, známa pod názvom „Nankingský masaker“ alebo aj „Znásilnenie Nankingu“. Počas siedmych týždňov japonskí vojaci zabíjali civilistov strielaním, odsekaním hláv, upaľovaním a pochovávaním zaživa. Počet zavraždených je podľa odhadov okolo 300 000 ľudí a znásilnených 20–80 000 tisíc žien. Zničená a vypálená bola tretina mesta.

Krutosť Japoncov vo vojne v Číne a v Tichomorí dokazujú rôzne svedectvá o tom, ako zaobchádzali s vojnovými zajatcami, ktorých mučili – vyvíjali nové druhy mučenia, popravovali, skúšali na nich biologické zbrane.

Podľa AM z 30. 4. 2025

Zabudnite na rohy a kopytá – skutočný obraz diabla vás prekvapí

Keď si ľudia predstavia Satana, často si vyčarujú zlovestný obraz: démona s červenou kožou, rohami a trozubcom, ktorý vládne pekle. Avšak podľa teológa Jareda Brocka, autora knihy Diabol menom Lucifer (A Devil Named Lucifer), takéto myšlienky nie sú ani zďaleka pravdivé, nemajú ani biblický základ. Skutočná povaha Satana sa ukazuje byť oveľa zložitejšou a nepokojujúcejšou, ako klišé obrázky z popkultúry.

Legends versus realita

Filmy, literatúra a folklór nás naučili, že diabol je stelesnením hrôzy, ale Biblia podáva iný obraz. Brock zdôrazňuje, že diabol nie je to groteskné stvorenie, ako ho vykrešľujú, nie je tiež snaha zastrašovať ním. Ba práve naopak, diabol dokáže na seba brať príťažlivé podoby, ľudí skôr zvädzať, než strašiť.

V Biblii sú dve kľúčové slová, ktoré opisujú diabla: jedno znamená „žalobca“ a druhé „protivník“. Tieto výrazy odrážajú jeho skutočnú úlohu: nekoná ako fyzická bytosť, ale ako zákerná sila vedúca k jeho pádu.

Satanské mýty: Čo hovorí Biblia?

Jedným z bežných mýtov je, že Satan má údajne absolútnu moc, môže byť všade naraz a vládne pekle. Vo Svätom písme však neexistuje jediné potvrdenie jeho všadeprítomnosti. Na rozdiel od Boha diabol nemôže byť na viacerých miestach naraz a neovláda pekle. Navyše, predstava, že dýcha oheň, sa tiež ukazuje ako mylná.

Kniha Zjavenie (12:15) hovorí, že Satan nechrlí oheň, ale vodu: „A had zo svojich úst vypustil za ženou vodu ako riek, aby ju odniesol s riekou.“

Peklo: metafora alebo realita? Brock zdôrazňuje, že samotný pojem pekla je nejednoznačný. V Biblii je niekoľko rôznych zmienok o posmrtnom živote a ich výklad zostáva predmetom diskusie. Niektoré opisy naznačujú fyzické miesto trápenia, iné dočasný stav mysle. Otázka zostáva otvorená: „Je to večné?“ pýta sa Brock, „a my na to všetko nepoznáme“.

Kto je vlastne Lucifer?

Mnohí veria, že Satano-vo meno je Lucifer. V Písme

sa však toto slovo vyskytuje iba raz – v prorokovi Izaiášovi 14:12: „Ako si spadol z neba, ó, Lucifer, syn rána, bol si zlomený na zemi a šliapeš národy! Tento verš sa často spája s pádom Satana, ale nie všetky preklady, ako napríklad verzia King James Version, obsahujú meno „Lucifer“ a niektoré namiesto toho používajú „rannú hviezdu“ alebo „hviezdu rána“. V pôvodnom texte bolo použité hebrejské slovo helel – „brilantný, jasný“, odkazujúce na planétu Venušu, ktorá jasne žiarila na rannej oblohe. V Starom zákone sa tento výraz používal na opis pádu babylonského kráľa, nie diabla. Neskôr sa vďaka prekladu Biblie do latinčiny spojila so Satanom.

Tajomné číslo 666

Číslo 666 je v populárnej kultúre pevne zakorenené ako „číslo diabla“, ale jeho význam je tiež nejednoznačný. Zjavenie 13:18 hovorí: „Tu je múdrosť. Kto má rozum, nech spočíta číslo šelmy, lebo je to číslo človeka; jej číslo je šesťstošesťdesiatšesť“

Brock verí, že to môže byť od-

kaz na kráľa Nabuchodonozora, rímskeho cisára Nera alebo Goliáša, v ktorých popisoch sa objavuje číslo šesť. Namiesto mystického významu sa tu môže skrývať numerologický kód označujúci historickú postavu.

Vedie Satan Légie démonov?

Biblia tiež nepodporuje mýtus, že diabol velí armáde démonov. Hoci sa Písmo zmieňuje o existencii nečistých duchov, nič konkrétne nenaznačuje, že ich vodcom je Satan. Jared Brock poznamenáva, že texty obsahujú len príležitostné odkazy na démonov, ale nehovorí o masovom hnutí pod jeho vedením.

Kto je vlastne na vine?

Autor knihy zdôrazňuje, že diabol nenúti ľudí páchať zlo, on len vytvára pokušenia. Konečná voľba vždy zostáva na osobe. „Všetci sme už počuli frázu: „Diabol ťa k tomu prinútil. Ale diabol nikdy nikoho do ničoho nenúti,“ vysvetľuje Brock.

Pojem Satana v kresťanstve teda nie je obrazom rohatého démona, ale symbolom klamstva, falošných pokušení a duchovnej konfrontácie. Uvedomenie si toho umožňuje ľuďom lepšie pochopiť podstatu zla a vlastnú zodpovednosť za výber medzi dobrom a zlom.

—r—

Dnes je to rovnaké ako pred 80 rokmi

Rusko dnes, rovnako ako pred 80 rokmi, vedie nezmieriteľný boj so zbraňami v ruke proti nacistickému zlu prichádzajúcemu z Európy, povedal riaditeľ ruskej zahraničnej spravodajskej služby a predseda Ruskej historickej spoločnosti Sergej Naryškin.

Tradičné domácej frontovej poézie a prózy, založené v rokoch Veľkej vlasteneckej vojny, „žijú aj dnes, keď naša krajina, podobne ako pred 80 rokmi, zvädza ťažký boj so zbraňou v ruke proti nacistickému zlu vychádzajúcemu z Európy,“ povedal pri guľatom stole na tému vydávania kníh v Rusku.

Podľa ria.ru z 11. 4. 2025

Litoměřice, pamätník – preč z očí verejnosti?

Podľa Českého rozhlasu pamätník „Česť a sláva Sovietskej armáde“ poputuje z Jirákových sadov pravdepodobne do priestoru bývalej kasárne.

Na konci 17. týždňa o tom rozhodli miestne úrady. Udiat sa to má do 19. júna.

Mestská samospráva už má dve petície. Jedna je za zachovanie pamätníka na pôvodnom mieste, druhá za jeho odstránenie, no podpisov „za zachovanie“ je dvojnásobne viac.

Bojovník

Francúzi idú prežiť atómovú vojnu pomocou brožúry

Francúzske médiá píšu, že obyvateľstvo začne v lete dostávať pokyny na prežitie v prípade vojny. Pripravilo ich ministerstvo obrany na prípad vojny na francúzskom území s výzvou na zápis do záloh, informovala rozhlasová stanica Europe 1.

„Podľa Europe 1 vláda pripravuje na rozšírenie brožúrku, akéhosi sprievodcu prežitím v prípade vojny alebo krízy na francúzskej pôde. Na ozbrojený konflikt, prírodnú katastrofu, epidémiu... Asi dvadsaťstranová brožúrka podrobne popisuje kroky, ktoré treba urobiť v prípade jednej z týchto hrozieb,“ informuje rozhlasová stanica.

Brožúra je vytvorená podľa švédskeho vzoru a bude zaslaná do všetkých domácností. Je v nej popísaná aj nevyhnutná „súprava na prežitie“ v prípade krízy: 6 litrov vody, tucet konzerv, batérie, baterka. V lekárničke sa odporúča mať paracetamol, obklady a fyziologické sérum.

ZRNKÁ HUMORU

Mladá herečka, ktorá práve skončila nakrúcanie filmu so známym režisérom odpovedá na prvú otázku novinárov.

– Čím ste boli pred touto filmovačkou?
– Pannou!

Pacienti v blázinci

Fero a Jožo sa len-tak prechádzajú popri rieke. Zrazu sa Fero pošmykne, spadne do vody a začne sa topiť. Jožo mu okamžite skáče na pomoc a zachráni ho. Po tomto hrdinskom čine si ho však zavolá ošetrojúci lekár a hovorí, že má pre neho dve správy. Dobrá a zlá.
– Dobrá je tá, že tá už pova-

žujeme za vyliečeného a preto ťa púšťame domov.

No a tá zlá, že Tvoj kamarát Fero sa obesil nad vaňou v umyvární.

– Ale nie, on sa neobesil, oponuje Jožo, to ja som ho tam zavesil, aby uschol.

Profesor skúša študenta lingvistu

– No, čo vám poviem, srdce mi plače kvôli vašej nevedomosti, ale dám vám doplňujúcu otázku. Ktoré dve slová používajú študenti najčastejšie.

Študent stíchne, no nakoniec to vzdáva a hovorí: – Ja neviem.

– No konečne, hovorí profesor, dajte mi svoj index.

Hrozba rozvodu

– Idem sa rozviesť s manželkou, hovorí jeden kamarát druhému.

– Neblázni, odhovára ho ten, veď máš takú dobrú, starostlivú a poriadkumilovnú ženu, lepšiu si už nenájdeš!

– No veď práve, v tom je problém. Idem v noci na WC, vrátim sa a už mám posteľ zastlanú.

* * *
V jednej dedine stará krava tak veľmi chcela žiť, že v noci behávala do druhej dediny po mlieko.

V MÁJI SI PRIPOMÍNAME...

(pokračovanie v tajničke)

pomôcky: ANOK, OLON, DIOTA	symetrália	tvar, forma	pomôcky: ALPEN, ELV, AB, TUF	nádoba na kúpanie	princíp, po maďarsky	zotráva v spánku	nepoťahuje	tropické ovocie		včelí produkt	nižší ženský hlas	v minulosti pomocník majstra	ženské meno
opica			jar, (poet.)						buničina				
predložka			Alpy, po nemecky grécke písmeno						sídlo v Rusku poor				
	1. časť tajničky												
	365 dní												
vojenská jednotka					dalo do ruky	sídlo v Sudáne podám opis					od, po latinsky salto		
obidva				nádoba na pitie sopečná hornina					predložka veľká nádoba (histor.)				
EČV Krupiny			bledožltý drahokam nespál						bezduchý výcvik milimeter (sk.)				
	nikto	zobúdza domácke meno Adely				domácke meno Izabely	miesi veľmi sa zlosti						
2. časť tajničky												chem. zn. tantalu	podmienková spojka
kráča				plazivo sa pohybujú					pribuzná				
usadenina roztoku				halucinácia					útok				

Správne vylúštenie tajničky z č. 4 znie: **Veľkí muži vždy šetrili časom.** Knihu z vydavateľstva Torden posielame: **Uličný Ludovít, Horný koniec č. 87/28, 953 01 Čaradice.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovnik@szpb.sk.

PROTI HITLEROVI, HORTHYMU I KLÉROFAŠIZMU

1935: 16. máj. E. Beneš podpisuje ako minister zahraničných vecí zmluvu so ZSSR o vzájomnej pomoci. No Moskva mohla prísť Prahe na pomoc len ak si spojenecký záväzok splní aj Francúzsko.

1938: 21. máj. Poľskí diplomati počas rozhovorov s americkými kolegami sľúbili Západu, že Varšava bez meškania vyhlási ZSSR vojnu, ak sa ten pokúsi pomôcť Prahe.

1939: 1. máj. Prvým veliteľom čs. vojenskej skupiny v Krakove sa stal letec npor. Jiří Král. Po ňom prevzal jej velenie pplk. Ludvík Svoboda.

1941: 17. máj. Moskovské vedenie KSČ vydalo dokument, ktorý, pokiaľ ide o Slovensko, hovorí: Politika štátu voči Slovensku musí vychádzať z predpokladu politickej, národnej a štátnej samostatnosti slovenského národa.

1941: 3. máj. MNO SR vydalo nariadenie o zásobovaní nemeckého vojska na Slovensku.

1941: 17. máj. Moskovské vedenie KSČ vydalo dokument, ktorý, pokiaľ ide o Slovensko, hovorí: Politika štátu voči Slovensku musí vychádzať z predpokladu politickej, národnej a štátnej samostatnosti slovenského národa.

1941: 26. máj. Začal fungovať prvý pracovný útvar pre Rómov v Očovej.

1942: 15. máj. Snem prijal ústavný zákon o vysťahovaní Židov a pozbavení ich slovenského občianstva. 23. mája odobruje ich deportácie.

1942: 27. máj. Slovák Jozef Gabčík a Moravák Jan Kubiš uskutočnujú atentát na R. Heydricha.

1942: 30. máj. V Malých Karpatoch vznikla partizánska skupina J. Kráľa pod velením J. Hlinenského, ktorej členovia boli už 17. 7. 1942 zatknutí.

1943: 3. máj. Rozkazom veliteľa III. operačnej oblasti bol založený 1. čs. prápor v Juhoslávii pod názvom Jan Žižka z Trocnova.

1943: 14/15. máj. V noci k bieloruským partizánom prebieha v Žitomirskej oblasti pobočník veliteľa pluku stotník Ján Nálepka spolu s npor. Imrichom Jacko-Lysákom, por. Michalom Petrom a voj. Petrom Benkovičom.

1944: 3. máj. Oficiálne je zriadená 128. samostatná stíhacia peruť. Dňa 3. júna 1944 bola preformovaná na 1. čs. stíhací letecký pluk v ZSSR.

1944: 14. máj. Prezident dr. Edvard Beneš vymenoval za veliteľa Vojenského ústredia pplk.gšt. Jána Goliana.

1945: máj. V Bratislave bol založený Zväz protifašistických politických väzňov a ilegálnych pracovníkov.

1945: 3. máj. Oslobodením posledných obcí na území Slovenska (Klokočov, Korna a Makov) sa skončila 226 dňová bojová činnosť na našom území.

1945: 5. máj. Konflikty medzi Slovenskom a Poľskom, ktoré si vyžiadali obeť na životoch. Dôvodom bolo, že čs. vláda uznala predmnichovské slovensko-poľské hranice na Orave a Spiši a prepustila Poľsku 27 obcí, ktoré do r. 1920 a od septembra 1939 boli súčasťou Slovenska.

1945: 5. máj. Americké vojská dosiahli líniu Karlovy Vary – Plzeň – České Budejovice. Na druhý deň 6. mája vošli do Plzne.

1945: 6. máj. Čs. štátne orgány presídlili z Košíc do Bratislavy.

1945: 8. máj. Vláda prvej SR, zdržujúca sa v exile v rakúskom meste Kremsmunster, podpísala dokument, ktorým sa podrobila veliteľovi 3. americkej armády XX. armádneho zboru generálovi Waltonovi Walkerovi. Týmto aktom prvá SR z pohľadu medzinárodného práva zanikla.

1945: 12. máj. Posledné výstrely 2. svetovej vojny v strednej Európe zaznievajú pri stredočeskej obci Slivice.

1945: 13. máj. Pri rokovaní E. Beneša s americkým prezidentom vyslovil F.D. Roosevelt súhlas s povojnovým odsunom Nemcov z ČSR.

1945: 14. máj. Na letisku v Prahe Kbeloch a v Letňanoch pristáli letci 1. čs. zmiešanej leteckej divízie v ZSSR. Vo vojne padlo 546 čs. letcov.

1945: 15. máj. Prvé riadne zasadanie SNR prijalo zákon o potrestaní fašistických zločincov, okupantov a kolaborantov.

1945: 17. máj. V Prahe na Staromestskom námestí sa koná slávnostná vojenská prehliadka víťazov.

1945: 19. máj. Prvé zasadnutie SNR rozhodlo, že vybrané mestá a dediny, vojenské útvary a inštitúcie budú pomenované podľa hrdinov SNP.

1945: 19. máj. Bol vydaný dekrét o národných správach, ktorý riešil dočasnú správu závodov Nemcov a kolaborantov.

1948: 4. máj. Asi 7 km od Kysaku pri Veľkej Lodine sa odohral posledný boj s banderovcami na slovenskom území.

2002: 7. máj. V múzeu Auschwitz-Birkenau otvorili stálu slovenskú národnú expozíciu s názvom Deportácie 1942–1945.